SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #3.2018

Ett for alle!

Nå har vi puttet masse godt lesestoff inn i ett blad, enten du er speider, rover eller leder. Gled deg!

INNHOLD

- Fin frokost for frosne fugler ....s 10
- Grønne greier .....s 12
- Patruljedyret: En spretten tøffing .....s 16
- Ta et merke: Kunstner.....s 20
- De tre store.....s 22
- Koketips fra Rebecca og Lars .....s 24
- Vinteren kler deg .....s 28
- Pakkeliste for vinter'n!.....s 31
- På do i skogen.....s 32
- Mikroplast – hva er det, egentlig? .....s 36
- Ta et merke: Fred .....s 40
- 600 til historiens største jamboree .....s 42
- 100 år med rovering.....s 49
- Festen fortsetter! .....s 55
- Bursdagskake på tur .....s 56
- Lag hyttebok selv.....s 57
- Huskeliste for trygt lederskap .....s 62
- 7 ting ungdom på flukt sliter med .....s 64
- Fredslyset .....s 66
- Fortsett med Patruljen i samfunnet!.....s 66

FASTE SPALTER

- Kortnytt.....s 3
- Premiequiz 6-10 .....s 21
- Peffens hjørne .....s 35
- Premiequiz 10-16.....s 41
- Portrett .....s 44
- Påsan .....s 48
- Heder & ære .....s 67

F-1

HVA ER DETTE? Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i loggbøkene og i Speiderbasen.

LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAASA

Helt nytt blad – og noe kjent

Dette nummeret av SPEIDEREN er nytt på flere måter. Nå har vi samlet alt stoff til medlemmer i alle aldre mellom to permer. Dermed er bladet tykkere enn før. Det er eget innhold for speidere, rovere og for ledere. Også speiderforeldre finner stoff som passer for dem

Mange faste spalter har vi beholdt, så du kjenner nok bladet igjen. Innholdet spenner bredt: Miljø- og klima, vinterfriluftsliv, internasjonalt stoff, tips til hvordan jobbe med vennskap i patruljen, forslag til merker for både flokk og tropp, og, ikke minst, mye stoff om og for rovere – de som er forbilder for de yngre speiderne. I år der det 100 år siden roverspeidingen startet i England. Robert Baden-Powell innså at han måtte tilby de eldre speiderne noe annet for å holde på interessen og engasjementet deres. Slik er det også i dag.

En ambisjon for SPEIDEREN, er at alle som leser bladet skal finne noe som fenger interessen deres, som inspirerer til å prøve noe nytt og som de kan lære av. Om vi i redaksjonen lykkes med dette, er det hver enkelt leser som kan svare på. Vi vil gjerne høre fra deg, fortell oss hva du mener, og gi oss tips og forslag! Sammen kan vi få til et enda bedre medlemsblad.

God lesing!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

ALLTID BEREDT

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

Miljøfyrtårn®

Forbundskontoret til Norges speiderforbund er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Løwehjerte/Speider-sport
Forsidefoto: Thomas Markento Andresen
Trykk: 07 Media
Opplag: 17 780
Redaksjonen avsluttet: 26.10.2018
Generalsekretær: Knut Harald Ulland
Speidersjef: May-Britt Roald
Bidragsytere: Ksenia Sazonova, Iver Gjendem, Team Speider-sport

Redaksjonen:
Alexander Vestrum
Carl-Frederic Salicath
Christian Sangereid
Daniel Gauslaa
Eilif Tanberg
Hanna Mastad
Hanne Kristine Lybekk

KORTNYTT

TEKST: ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

FOTO: HANNE BACH

Jonas Kirkaune Østerfeldt (t.v.), Frid Fagerli (midten) og Teodor Bach Sindre ser nærmere på en frosk de fant på turen til Leirsjøen, der Jonas og Teodor var med på å redde mye større dyr. Under redningsaksjonen hadde ingen tid til å ta bilder.

Speidere hjalp kvinne, hund og geit i Trondheim

– Var det dere som hjalp til og redde damen med hunden og geita i går? Tusen takk! Speiderne i 8. Trondheim sjøspeidergruppe får skryt fra Anders Strand, eieren av geitene som beitet ved Leirsjøen i Trondheim. Det skriver Adresseavisen. Ifølge avisen var det en hund som hadde slitt seg fra båndet og jaget en geitekilling ut i vannet, og kvinnen som passet hunden hadde hoppet etter.

Ved hjelp av kanoer klarte 13-åringene Teodor Bach Sindre og Jonas Kirkaunet Østerfeldt og to voksne ledere å få både geita, hunden og kvinnen på land. Geitekillingen hadde skader, men slapp å avlives.

FOTO: PRIVAT

Speider Hege sint på forsøplere

– Det var ikke så gøy. Jeg synes dette var veldig dumt. Det sier 15-årige Hege Ankarstrand i Drøbak speidergruppe, ifølge Akershus Amtstidende. Hun og de andre speiderne fant masse søppel ved bålplassen på Heer.

– Det er helt greit at de bruker områdene, men de er nødt til å rydde opp etter seg fordi vi bruker det og fordi det er viktig for naturen at vi tar opp søppelet, sier Hege.

Speidere i Sogn sier nei til motocross

Speiderne i Leikanger er blant dem som er negative til en motocrossbane på Kleppa. Det skriver Sogn Avis. Speidergruppa reagerer på at det aktuelle området ligger tett på mye brukte turstier. Speiderne er også bekymret for støyen i området skal gjør det mindre attraktivt for friluftsliv. Sogndal Turlag og Barnas Turlag Leikanger støtter speidernes syn, og også idrettslaget Syril er bekymret for støyen. Saken endte med at forslaget falt, noe mange ble glade for.

FOTO: PETTER STENSTADVOLD

FOTO: GUNN HEIDI NAKREM/TRØNDERBLADET

Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til Speideren, så kanskje det havner i bladet: kirvil.kaasa@speiding.no

Supergøy

– Det er supergøy å være på leir her og gøy å få lære om naturen. Vi har badet selv om det var litt kaldt, sier niåringen Marte Lium Grønn-Hagen.
Trønderbladet har intervjuet henne og flere Melhus-speidere som var på tur til Grønneset i Skaun i september. «Trendy å være på tur i naturen igjen», skriver avisa. Og speiderleder Arne Skarsem forteller at oppmøtet ikke har vært så høyt på de 20 årene han har vært med.

FOTO: HILDE MARIE HALDORHAMN

Anne Marine Haldorhamn, Claire Elise Le Blanc og Amund Solsrud fra Konnerud roverlag og Ida Haukedal fra Røyken roverlag (nr. 2 fra h.) tok riktige valg da de oppdaget en mulig brann.

Reddet av roveraspiranter

Roveropptaket for fire aspiranter fra Konnerud og Røyken ble mer dramatisk enn forventet, skriver Nedre Buskerud krets på sine nettsider. Under en transportetappe oppdaget roveraspirantene at det kom sort røyk ut av et bolighus på Konnerud.
Roverne kontaktet brannvesenet og ringte på i huset for å si fra til dem som eventuelt var inne, men ingen åpnet. Da de gikk rundt huset, oppdaget de en gammel dame inne. Hun trodde de var innbruddstyver og turte ikke lukke opp. Andre naboer kom til og overtalte henne til å komme ut.
– Vi er kjempestolte av aspirantene våre, sa Sarah Ulrikke Ottesen, leder for Konnerud roverlag etter hendelsen.
– Roverne handlet ut fra det de har lært i speideren, og det er mange som har kommet med ros i etterkant av helgen

FOTO: HANS MARIUS ØDEGÅRDSTUEN

Uværet Knud stoppet ikke speiderne

– Det er klart vi sov ute. Vi er da speidere, sier leder Hans Marius Ødegårdstuen (19).
Follo-speidernes minileir på Gjersenga med 50 deltakere gikk som planlagt selv om uværet Knud raste nå i september. Det skriver Østlandets Blad.
– Stedet ligger fint i le i skogen. Det blåste en del, og hadde det blitt mye verre, ville vi ha avbrutt, sier Hans Marius.

FOTO: MARIUS MORGAN HAUGEN/KRAGERØ BLAD VESTMAR

Endelig fikk noen alt rett i speidernes natursti

Sannidalspeiderne har hatt natursti i 45 år. Men tidligere har ingen klart å få rett på alle de 30 spørsmålene. I år var det to som klarte det, skriver Kragerø Blad Vestmar. Det var Knut Magnar Eggum og Inge Roar Snøås. Dermed måtte det hele avgjøres med et utslagsspørsmålet «Er flått et insekt?». Inge Roar visste at svaret er nei, og dermed vant han.

PS! Flått er en midd og hører til edderkoppene, som ikke regnes som insekter.

FOTO: FØRDESPEIDARANE

Flinke fordespeidarar

Førdespeidarane har vore på overnattingstur på Strando i Førde. Der er det normalt sett ikkje tillete å campe, men speidarane fekk løyve til å bruke området i samband med Finn fram-dagen 26. august.

– Veret var noko lunefullt heile helga, fortel gruppeleiar Kristin Brekke Hovland.
– Utfordrande og lærerikt for ti speidarar og fire vaksne. På Finn fram-dagen stilte vi med utlån av kano og kajakk til publikum, samt grilling av pinnebrød. Begge deler gratis, sjølvsagt. Responsen var svært god, mange tok seg tid til ein drøs rundt bålet, samt til nokre padletak på sjøen.

Alle speidarane deltok i tillegg med å vaska dei to offentlege toaletta på stranda som takk for lånet av området.

Vennskap viktigst

Speidere, ledere og speider-foreldre har i høst gitt innspill til finpussing av forbundets kommunikasjonsstrategi. De ble i en spørreundersøkelse bedt om å svare på hvilke tre ord de mener beskriver speideren. Det kom inn mange forslag, men noen ord ble nevnt mye oftere enn andre. Vennskap ble en klar vinner, men også friluftsliv, mestring, glede, samhold og ansvar ble foreslått av mange. Vennskap er også temaet for den siste aktivitetspakken i 2018-satsingen Patruljen i samfunnet, som lanseres nå i november.

FOTO: GYLDENDAL

Speiderhelt på norsk

I høst gir Gyldendal Norsk Forlag ut «Arlo Finch i Ilddalen», den første av tre fantasybøker for lesere fra ni år om Arlo Finch, en 12 år gammel gutt som flytter til et nytt sted og blir med i speideren. Han skjønner raskt at det å bli speider betyr mye mer enn å lære seg villmarksferdigheter. Boka er skrevet av amerikanske John August, som selv har vært speider, og som er manusforfatteren bak storfilmene Big Fish, Charlie`s Angels, Charlie og sjokoladefabrikken, Frankenweenie og Corpse Bride.

FOTO: TROND ANDERS NORDBY

Vant Roverfemkampen

Årets roverfemkamp ble arrangert i Skien, med stor suksess. Roverne konkurrerte i lag på tre og tre, og vinnere av vandretrofeet Pagos sverd ble laget Alt for BUDT med Knut Linchausen, Mads Bjørge Ankarstrand og Hans Marius Ødegårdstuen fra Drøbak/Frogn speidergruppe. Gratulerer!

FOTO: MARTINE BRANEM

Fra venstre: Mikkel (14), Tuva (15), Sindre (12) Jesper (11) Eirill (5) og Borgar (11) fra 1. Røa speidergruppe på Speiderhytteturen i Østmarka.

Åpen helg for speiderhytter

For tredje år på rad inviterte oslospeidere til besøk på hyttene sine i Østmarka. Arrangementet Speiderhytteturen er i ferd med å bli en tradisjon. Drøyt 200 deltok på turen den andre helgen i oktober. De fikk deltakermerket og ett merke fra hver av hyttene de besøkte. – Veldig gøy å gå i en skog vi ikke er kjent i og få se hvordan andre speidere har det på hyttene sine. Også gøy med masse merker, forteller Sindre Syljeset Branem (12) fra 1. Røa speidergruppe. Sammen med de andre i troppen gikk og syklet han innom samtlige 10 hytter, en tur på til sammen tre mil. Underveis overnattet de på en av dem.

FOTO: NINA VETVIK

Martin var vert for kronprinsparet

Martin Vetvik Kolpus (16) fra 3. Nøtterøy speidergruppe viste kronprins Haakon og kronprinsesse Mette-Marit rundt på speidernes stand i Rosahaugparken på Nøtterøy da de besøkte Færder kommune i september.

– Det var veldig gøy, forteller Martin til Speideren.
– De var flinke til å snakke med speiderne og passet på at alle fikk slippe til.

Speidere fra 3. Nøtterøy og Husøy sjø speidergruppe viste de kongelige blant annet bruk av A-bukk, som, i tillegg til å være gøy, er en måte å krysse en elv på uten å bli våt.

Vårt juleløfte:

«Vi lover, etter beste evne,
å bry oss mer, gjenbruke bedre
og reparere det som er skadet.»

Hva er ditt **juleløfte?**

Avlegg juleløfte på www.speidersport.no/jul
Da kan du delta i konkurransen om tre feiende flotte Swiza lommekniver med speidermotiv.

Vinneren kåres 9. desember 2018

speider-sport

www.speidersport.no/jul

speider sport
JULEGAVER 2018
Se julegavetips i katalogen

TEKST: KIRVIL KAASA | **FOTO:** GJERMUND GRAVER OG MARLENE KAASA

Fin frokost for frosne fugler

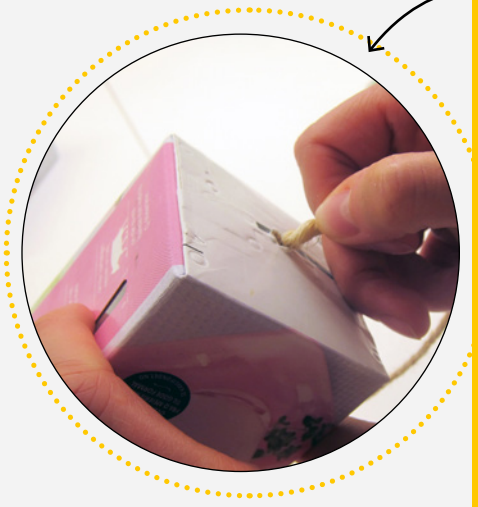
Fuglemat du lager selv, blir bedre enn mye av det som selges i butikkene. Den varer lenge, og trenger ikke bli noe dyrere. Fuglene blir også veldig fornøyde!

Mål: F-8, K-7

Kjøp en pakke med usaltet matfett (smult) og en pakke med solsikkekjerner (ferdig rensket frø). Dette finner du i de fleste matbutikker. Du kan også blande mandler, jordnøtter, brødsmuler, havregryn og korn i smultet. Vi brukte solsikkefrø og store havregryn.

- Smelt først fettet i en kjele over lav varme. Pass på varmen – få hjelp av en voksen!
- La det stå litt kaldt, slik at det begynner å stivne litt.
- Bland i solsikkekjernene, eller noe av det andre vi har foreslått, og la alt stå litt kjølig til det blir en tykk grøt. Blandingen skal være så tykk at ikke solsikkekjernene synker ned mot bunnen.
- Ta to tomme melkekartonger, lag et lite hull i bunnen og dra gjennom en ca. 50 cm lang hyssing med en solid knute i enden.
- Fyll grøten i melkekartongene, vi brukte én halvliters- og én literskartong, se bildene. Pass på at hyssingen står midt i grøten. Det er lurt at meisebollene ikke er veldig store, de kan fort bli for tunge til å henge på tynne greiner.
- Sett kartongene i fryseren slik at innholdet blir skikkelig stivt. De kan godt stå et helt døgn.
- Ta kartongene ut fra fryseren. Bruk gjerne en skarp kniv til å snitte gjennom pappen hele veien rundt kartongen, ca. 3-4 cm opp fra bunnen, se bilde. Klipp/riv av resten av kartongen. Bunnen og kantene gjør meisebollen mer stabil, men det går greit å fjerne all pappen også!

Heng maten ut på ei grein i et tre. Det er viktig å ha litt lang hyssing, slik at den henger fritt. Da gynger den så mye at skjæra ikke får ro til å hakke i seg alt, men må dele med de andre fuglene. Dette er populær mat for flere ulike fuglearter gjennom vinteren.

LYKKE TIL MED FUGLEINTERESSEN!

Kilde: Norsk Ornitologisk Forening

TEKST: KIRVIL KAASA| **FOTO: VIDAR SCHIEFLOE**

GRØNNE GREIER

Jenny Jordahl er opptatt av alt vi kan gjøre for å ta vare på kloden vår. Det begynte i speideren.

Mål: S-7, S-8

Hvordan ble du så opptatt av klimaet og av hvordan vi mennesker påvirker det?
– Jeg har vært opptatt av naturen fra jeg var liten. Jeg elsket å løfte på steiner for å se hva som krøp og kravlet under dem. Jeg slukte naturprogrammer på TV og leste alt jeg kom over om dyr og planter, og jeg ble skremt av hvor tankeløse vi mennesker kan være. Nå prøver jeg å gjøre det jeg kan for å bidra til at vi ikke ødelegger naturen.

Du har vært speider, tror du det har noe å gjøre med klimaengasjementet ditt?
– I speideren lærte jeg hvor fint det er å samarbeide, og jeg fikk en enorm naturglede. Vi var ute i all slags vær, og dro på turer ved kysten, på fjellet og i skogen. Jeg tenker at man må være glad i naturen for å ville passe på den. Jeg ble veldig glad i naturen gjennom speideren.

Hva likte du best med å være speider?
– Jeg ville ikke bytta det ut med noe, men jeg husker at noen av turene var forferdelig lange, våte og kalde. Men så kom vi frem til

slutt, og kunne legge oss i sovepose rundt leirbålet og spise godteri med gode venner. Det var utrolig fint. Jeg tror den mestringsfølelsen var det aller beste – at det alltid gikk bra, uansett hvor slitsomt det var. Og at naturen ikke er farlig, så lenge man vet hva man skal gjøre.

Har du noen spesielle minner fra speideren?
– Veldig mange! Jeg husker vi hørte ulvehyl en gang. Det var utrolig spennende. Jeg hadde innmari lyst til å se en ulv, men de var nok for langt borte – og sikkert veldig redde for oss mennesker. Jeg husker min aller første speiderleir. Det regna døgnet rundt, og vi hadde gjørme opp til knærne. Det var bare tørt inni lavvoen, så alle larvene i bakken krøp opp for å søke tilflukt der. Jeg husker vi våkna dekket i hvite larver. Heldigvis var jeg ikke så redd for insekter, så jeg fikk kastet dem ut.

Hvorfor har du og Ole Mathismoen laget boka «Grønne greier»?
– Ole og jeg er veldig glade i naturen og opptatt av å passe på den. I «Grønne Greier» skriver vi om alt vi synes er morsomt, spennende, merkelig og flott med naturen. Som at sommerfugler kan smake med føttene, og at det finnes kjøttetende planter i Norge. Vi skriver også om at vi mennesker må bli flinkere til å passe på naturen, så vi ikke bruker den opp. Men for at vi skal passe på naturen, må vi bli glad i den. Og for å bli glad i den, må vi lære om den. Det er grunnen til at vi har laget boka.

Det er bra å resirkulere, men enda bedre er det vel å bruke enda mindre av alt mulig? Noen tips til hvordan vi kan gjøre det?
– Jo mindre vi kjøper, jo mindre kaster vi. Ta med deg en flaske og fyll på når du er tørst, i stedet for å kjøpe en ny. Ta med deg bærenett til butikken, så du ikke behøver ny pose.

Ødelagt turutstyr kan ofte repareres! Jeg har reparert sekken min mange ganger. Hvis du har gode tursko med ødelagt såle, ta dem med til skomaker. Du kan også få kjøpt fine og vanntette lapper som du kan feste over hull i klær. Hvis vi alle gjør slike ting, kan vi gjøre en stor forskjell.

I «Grønne greier» foreslår du å gi bort brukte ting, for eksempel når vi skal gi en gave. Men det kan kjennes litt rart å gi bort noe som ikke er nytt. Har du et tips til oss som synes det?
– Vi gir hverandre gaver for å vise at vi bryr oss om hverandre. De gangene jeg har gitt bort noe brukt, har jeg skrevet hvorfor jeg gir akkurat dén tingen til dén personen. Det er veldig personlig og hyggelig, og gir gaven en ekstra verdi. Man kan også tenke litt annerledes og gi en opplevelse i stedet for en ting. Bruk fantasien!

Hvor finner du fine, brukte ting?
– Mange steder! På internett, som f.eks. finn.no, på loppemarked, på bruktbutikker og på byttemarkeder. Det er litt som å dra på skattejakt. Veldig moro!

Vi hører stadig om miljøproblemer, om at kloden blir varmere og at det blir mer og mer plast i havet, men det kommer sjelden gode klimanyheter. Kan vi se at noe av det vi gjør hjelper?
– Vi har fått til store ting!
For rundt 30 år siden slapp vi ut så mange farlige gasser at det ble hull i ozonlaget. Ozonlaget beskytter oss fra stråling, og er viktig for livet på jorda. De farlige gassene ble forbudt, og nå er ozonlaget i ferd med å repareres. Det viser hva vi kan få til om vi står sammen!

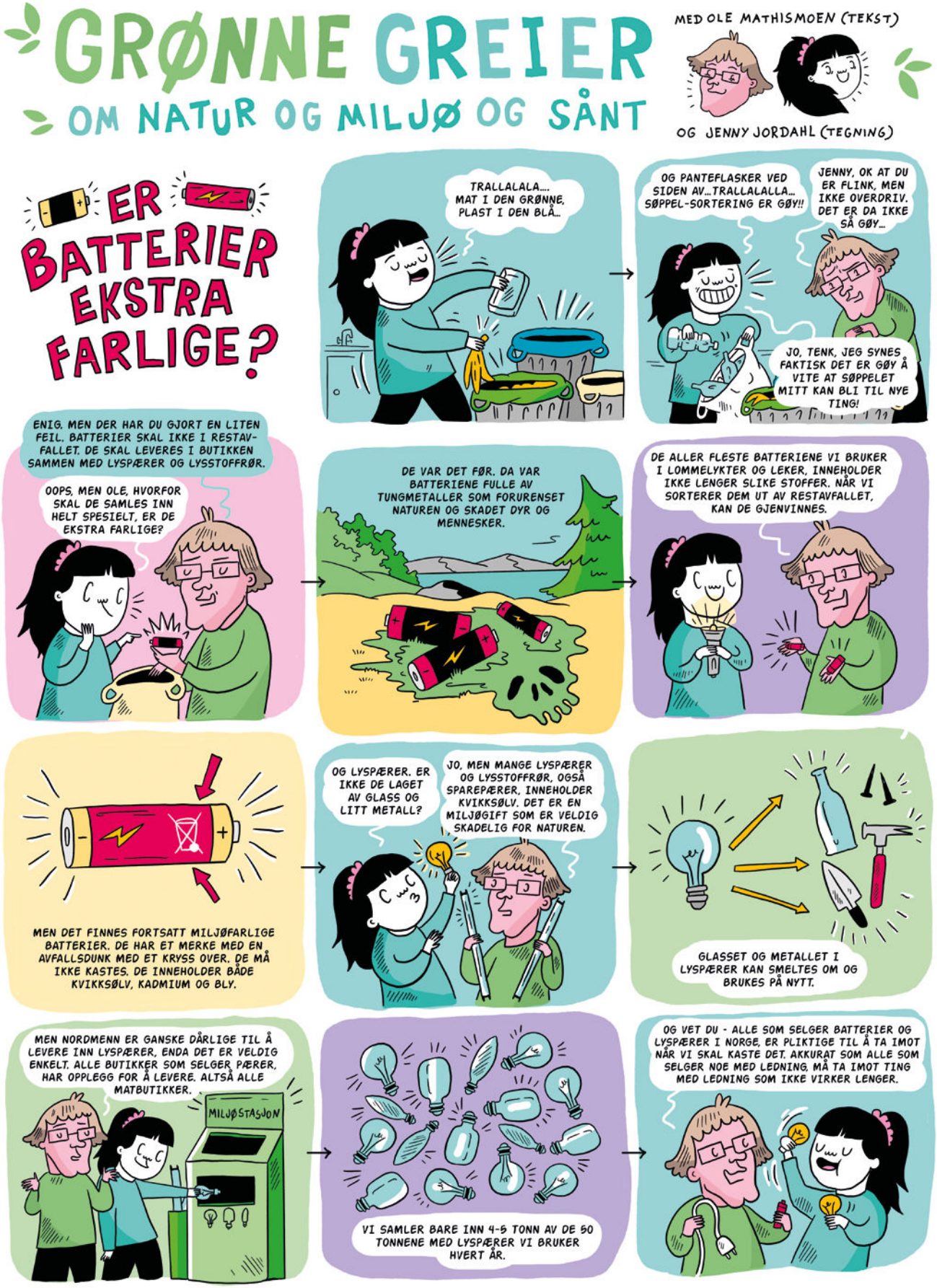
Hva tenker du er de viktigste tingene barn kan gjøre i hverdagen for at kloden vår skal få det litt bedre?
– Kast mindre søppel – altså kjøp mindre og resirkuler, spis mindre kjøtt (kyr og sauer promper og raper nemlig ut masse metangass, som gjør det varmt på kloden), og aller viktigst: Si fra! Fortell vennene dine og foreldrene dine at det er viktig å ta vare på naturen. Hvis alle gjør en forskjell der de er, får vi det til!

På de neste sidene kan du lese to av tegneseriene som Jenny har laget til «Grønne greier»

GRØNNE GREIER

OM NATUR OG MILJØ OG SÅNT

MED OLE MATHISMOEN (TEKST)
OG JENNY JORDAHL (TEGNING)

GRØNNE GREIER

OM NATUR OG MILJØ OG SÅNT

MED OLE MATHISMOEN (TEKST)
OG JENNY JORDAHL (TEGNING)

JORDENS SOLBRILLE ER REPARERT!

PATRULJEDYRET

TEKST: CHRISTIAN SANGEREID | **FOTO:** EVEN HØNSEN AGERUP

En spretten tøffing

Mål: F-8, S-6

Får du se en fjellrev, er du veldig heldig, for det finnes ikke mange av dette lille rovdyret med tykk, fin pels.

Du har kanskje sett rødrev, den med hvit haletipp. Fjellreven er litt mindre, den har kortere bein og kropp. Pelsen er tykkere, og ørene og snuten er rundere enn hos rødrev. Den veier vanligvis 3–4 kg. Jo lengre nord fjellreven lever, desto mindre er den.

Det finnes både blå og hvit fjellrev. Den hvite fjellreven er helt snøhvit om vinteren. Når våren og sommeren kommer, skifter den farge. Den blir brun med lysere flekker på magen. Blå fjellrev er brun om sommeren og mørk gråblå om vinteren. Når fjellreven løper, ser det ut som om den spretter bortover, liten og lett som den er.

KLARER SEG I KULDA

Fjellreven klarer seg godt når det blir veldig kaldt. Ingen andre dyr har en vinterpels som beskytter bedre mot kulde. Om vinteren er til og med undersiden av potene dekket av pels. Vinterpelsen gjør at den fint tåler minus 35–40 grader uten å bruke ekstra energi på å holde varmen. Noen steder der fjellreven bor, kan det av og til bli så kaldt som ned mot minus 70 grader! Blir vinterstormen for tøff, kan reven grave et hi i en snøfonn, eller la seg snø ned. Den kan klare seg i flere uker uten å spise, hvis den må.

EN SÅRBAR OG TRUET ART

For hundre år siden ble fjellreven nesten utryddet i Norge. Mange ville ha den fine pelsen til å pynte vinterkåpene med. Nå har den vært fredet i 90 år. Likevel er det få fjellrever her hos oss. De som driver med telling av ville dyr, har funnet ut at det bare finnes cirka 200 voksne fjellrever til sammen i Norge og Sverige. Hvorfor er det slik, når det er plass til mange flere?

Fjellreven er veldig avhengig av lemen og mus som mat. Hvert tredje–fjerde år er det lemenår. Da er det veldig mye lemen på fjellet. Det betyr masse mat for fjellreven.

LEMENÅR OG KLIMAET

Men lemen vil helst ha bare snø, ikke is. Da kan den lage lange ganger under snøen og få unger der tidlig på våren. Men klimaendringene gjør at det oftere enn før kommer mildvær midt på vinteren. Da tiner noe av snøen, også der lemen og mus har gangene sine. Når det blir kaldt igjen, fryser det til is. Da klarer ikke lemen seg så godt, og det blir mindre mat til fjellrev og andre som er avhengige av slike smådyr. Det går lengre tid mellom hvert lemenår. Fjellreven får færre unger, eller kanskje ingen, når det er lite mat.

HVORFOR MÅ VI BESKYTTE FJELLREVEN?

Fjellreven var blant de første dyrene som kom til vår del av verden etter siste istid, for omtrent 10 000 år siden. Dermed hører den naturlig hjemme her. I 2003 bestemte man seg for å redde fjellreven her i Norge. På Dovre har man en forskning- og avlsstasjon. Det ble satt i gang oppdrett av fjellrev som ble satt ut i naturen. På egne matstasjoner i naturen kan fjellreven få fatt i ekstra mat.

Det er blitt forsket mye på fjellreven for å kunne hjelpe den best mulig. På Klimakonferansen i København i 2009, ble fjellreven utnevnt som «internasjonal flaggskipart». Det betyr at man vil vise verden hva som skjer med fjellreven på grunn av klimaendringene. Norge og Sverige er forpliktet til å ta vare på truede dyrearter. De to landene skal samarbeide om å få flere fjellrever. Det går veldig sakte framover, men målet er at det skal være minst 2 000 dyr innen 2035.

Miljødirektoratet vil svært gjerne ha melding hvis du ser fjellrev. Husk posisjonen og ta gjerne bilder som du kan sende til dem, sammen med en beskrivelse av hva du har sett.

HVA KAN DU GJØRE FOR FJELLREVEN?

Ta med deg søppel og avfall når du er i fjellet, enten du er på hytta eller på tur. Du tror kanskje at du gjør fjellreven en tjeneste ved å legge igjen nistepakken din eller middagsrester? Dumping av matavfall ved hytter og i turområder gjør at rødreven får det enklere. Dermed presser den seg inn på fjellrevens jaktområder.

Skulle du få et glimt av fjellreven, så kos deg med opplevelsen! Hold god avstand til reven og revehiet. Ikke følg etter reven. Hvis den blir forstyrret nær et hi med unger, kan den bli skremt og forlate ungene sine.

FOTO: LARS T. RØRAAS

Fjellrev er ikke blant de vanligste patruljenavnene, men her er sju blide fjellrever fra Strømmen KFUK-KFUM-speidere på årets NM i speiding.

TEKST: KIRVIL KAASA

Mål:
K-3, 4

Klarer du dyreoppgavene?

Løsningen på dem finner du på side 63.

FANTASTISKE DYR – FLEIP ELLER FAKTA?

Hva er sant, og hva er bare tull?

Sebraen kan ikke gå baklengs.
Øyet til strutsen er større enn hjernen dens.
Et voksent neshorn bæsjer nesten 50 kilo hver dag.
Oksen blir sint hvis den ser noe som er rødt.
Otere holder hverandre i forlabbene når de skal sove.
Lemen kan bli så sinte at de sprekker.
Huden til en isbjørn er svart.
Elefantunger kan bruke snabelen sin som smokk.
Blekkspruten har tre hjerter.

FOTO: NIGEL WEDGE

FINN DYRENE OG FUGLENE!

23 dyr og fugler har gjemt seg i bokstavrekkene nedenfor, enten loddrett (nedover) eller vannrett (bortover). Finner du alle?

T	F	I	P	A	P	E	G	Ø	Y	E	I	M	P	K	A	T	T
E	L	E	F	A	N	T	L	R	D	P	G	I	R	A	F	F	O
K	A	N	P	R	V	L	P	N	D	M	P	H	D	F	B	R	I
A	G	R	I	S	A	Ø	S	F	U	K	A	N	I	N	N	O	S
U	G	T	G	K	S	V	A	L	E	S	N	L	U	E	A	S	K
G	E	F	G	V	Å	E	T	I	B	I	D	Ø	V	I	L	K	R
L	R	A	S	T	P	K	R	Å	K	E	A	T	H	E	S	T	Å
E	M	K	V	M	L	A	V	T	I	G	E	R	T	H	K	Æ	D
K	U	W	I	E	R	N	G	D	S	J	B	E	S	E	L	V	Y
N	S	B	N	E	S	H	O	R	N	S	R	V	K	R	T	T	R

MER MORO MED ORD

Vet du hva et palindrom er? Det er et ord eller en setning som blir det samme, enten du leser det forfra eller bakfra, som ordet tut. Her er noen flere:

ANNA

ELLA REDDER ALLE

REGNINGER

Kanskje du kan lage noen selv også?

Hahahihihehe!

Et skip passerer en øde øy. En av matrosene peker på en fillete kledd mann som hopper rundt på stranden og vifter med armene. – Hvem er det? spør han kapteinen. – Aner ikke, men han blir like glad hver gang vi passerer.

Lars: – Ser du godt med de nye brillene dine, Bestemor?
Bestemor: – Ja da, Kristian.

Hva bruker vampyren når han skal ro? Blodårer, vel!

– Doktor, det er noe rart med hosten min!
– Få høre!
– Hoss, hoss!
– Da skjønner jeg. Gå hjem og drikk en kopp varm T, så blir den nok bedre …

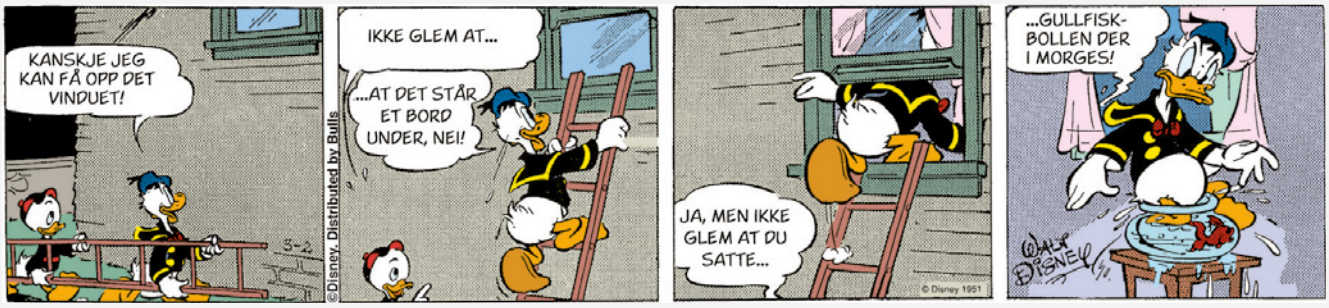
– Er det ikke fantastisk at Oldefar fyller hundre år i dag?
– Joda, men jammen har han brukt lang tid på å bli så gammel!

Vitsene er fra «Vitseløve 2»

Det var en gang to flak med potetgull som sto oppe på en bro. Så spurte den ene:
– Skal vi hoppe ned?
– Er du gal?
– Nei, jeg er sprø!

Det var en gang en mann som dessverre kjørte over en høne med bilen sin. Så tok han høna med til nærmeste bondegård:
– Er dette deres høne?
– Nei, svarte bonden.
– Vi har ikke så flate høner.

Tegneserier

AV: KIRVIL KAASA

Kunstner

Har du noen gang tenkt på hvor mye som er kunst?

Når du hører ordet kunst, tenker du kanskje på malerier eller statuer som du har sett. Men kunst er mye mer enn det – også teater, dikt, musikk, filmer, dans, bøker, ting vi kan bruke, en fin park eller en hage, eller til og med bygninger kan være kunst. Vi kan både se og høre kunst, kjenne på den og noen ganger til og med lukte den!
Det er ikke sånn at alle mennesker liker all kunst, men alle kan finne noe de liker. Hva liker du?

Noen ganger kan kunst få oss til å tenke – eller til å le, bli sinte, eller gråte. Kjenn etter neste gang du ser eller hører kunst. «Dette liker jeg ikke», tenker du kanskje. Prøv å finne ut hva det er du ikke liker!
Hvis du har lyst til å være kunstner på speideren, kan du jo ta fordypningsmerket Kunstner sammen med de andre i flokken – det er gøy å lage noe sammen, og siden det nærmer seg jul, kan det kanskje bli til en eller flere fine julegaver?

FOR Å TA MERKET, MÅ DU GJØRE MINST TRE AV DE FEM TINGENE NEDENFOR:

- Lag et kort til noen du kjenner, det kan godt være et bursdagskort eller et julekort.
- Lag et bilde som handler om noe du har opplevd eller om en historie fra en tur.
- Lag en ting som kan brukes eller være til pynt.
- Vær med på et skuespill eller en dramatisering (for eksempel lese en historie eller framføre et dikt for publikum).
- Lag en bondegård av kongler og andre ting fra naturen. Finn på og fortell en historie om dem som bor der.

Fordypningsmerket selges hos Speider-sport. Når du har tatt merket, skal det sys på oppe på høyre erme på speiderskjorta.

Lykke til!

Mål: K-9, 15, V-4

speiderbasen.no

Se Speiderbasen for å finne fordypningsmerket Kunstner

Premiequiz

for bevere og småspeidere

Mål: K-3

Hvilken fugl er det bilde av på side 10?

- ◯ Rødstrupe
- ◯ Rødspette
- ◯ Dompap

Hva er spesielt med fjellreven?

- ◯ Den går i hi om vinteren.
- ◯ Den har pels under potene om vinteren.
- ◯ Den har hvit haletipp.

Hvem fikk speiderne i Færder kommune besøk av i høst?

- ◯ Kronprins Haakon og kronprinsesse Mette-Marit
- ◯ Kong Harald
- ◯ Dronning Sonja

Hvilken av disse tingene finner du ikke på pakkelista i bladet?

- ◯ Kniv
- ◯ Ekstra lue
- ◯ Speiderskjorte

Hva spiste speiderne i Elg til frokost på patruljeturen sin?

- ◯ Ostesmørbrød
- ◯ Pannekaker med krem og Nugatti
- ◯ Havregrøt med rosiner

Hva slags kake lagde Knut Inge på roverfemkampen?

- ◯ Bursdagskake
- ◯ Sjokoladekake
- ◯ Pannekake

Finn rett svar i bladet!

Flokkspeiderne **Elise Åsnes** fra **Meling speidergruppe** og **Live Rustand** fra **5. Drammen sjøspeidergruppe** vant hver sin fargeleggingsbok og fargeblyanter i premiekonkurransen i Speideren nr. 2/2018. Neste gang kan det være du som er blant de to heldige vinnerne som får en flott premie fra Speider-sport!
Svarfrist: 31. desember.

Vinn

eller

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

- ◯ Speider-Legosett
- ◯ Fargeleggingsbok og fargeblyanter

KLIPP UT, ELLER KOPIER SIDEN, OG SEND DEN TIL

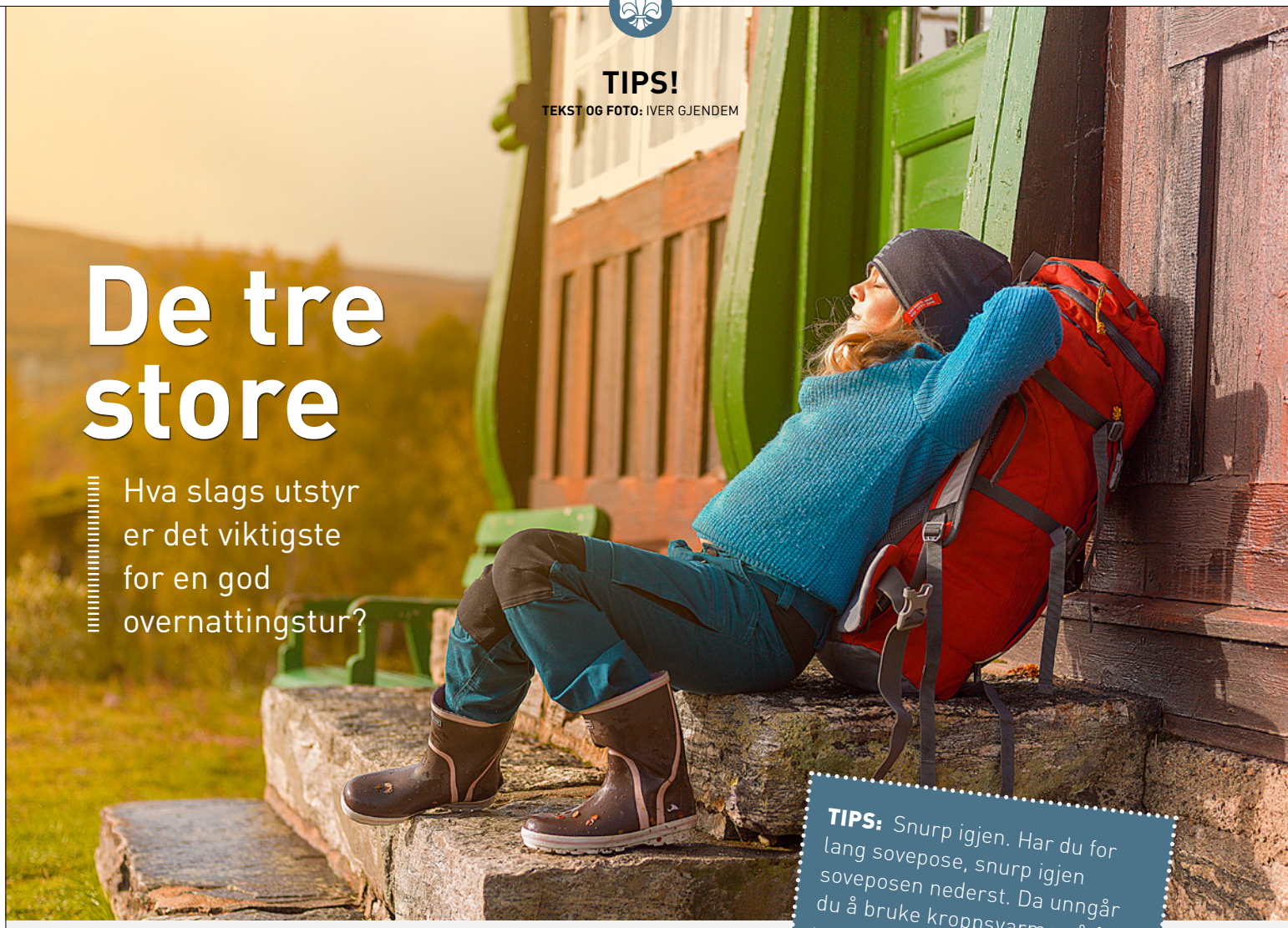
Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med Speideren

TIPS!

TEKST OG FOTO: IVER GJENDEM

De tre store

Hva slags utstyr er det viktigste for en god overnattingstur?

Sovepose

Sover du ikke godt, blir det en dårlig tur. En av de få tingene det lønner seg å bruke litt penger på, er en god sovepose. Er du mye på tur året rundt, bør du ha to: En varm til vinterbruk, og en mindre og lettere pose til sommerbruk.

SOVEPOSER ER FYLT MED ENTEN DUN ELLER KUNSTFIBER:

Kunstfiber: Det mest vanlige fyllet i soveposer. Er et godt valg hvis du skal ha en sommerpose, eller en pose du kan bruke både sommer og vinter.

Dun: Dyrere enn kunstfiber, men også lettere og varmere. Dun kan presses mer sammen når du skal pakke posen i sekken. Det beste valget hvis du sover mye ute om vinteren og er opptatt av lav vekt.

HVOR LAVE TEMPERATURER TÅLER SOVEPOSEN?

Soveposer selges med en oppgitt ekstrem- og komforttemperatur, ofte med forskjellige temperaturer for jenter og gutter. Slik forteller produsenten hvor varm soveposen er.

Står det at en sovepose har ekstremtemperatur på ÷25 grader og komforttemperatur på ÷15 grader, skal du kunne sove ute i ÷15 grader. Du kan bruke den i kaldere vær, men da er det mulig at du vil fryse litt. Men det er store forskjeller fra person til person og mellom gutter og jenter. Prøv ut hva som gjelder for deg!
Vinterposer bør ha komforttemperatur på ÷15 eller kaldere.
Sover du ikke ute om vinteren, kan du greie deg med sommerpose som har komfort ned til ÷5 grader.

TIPS: Snurp igjen. Har du for lang sovepose, snurp igjen soveposen nederst. Da unngår du å bruke kroppsvarme på å varme opp den delen av sovposen du likevel ikke sover i.

TIPS: Laken- eller silkepose inni soveposen gjør posen din enda varmere.

Hvis du sover i snøhule, er innetemperaturen rundt 0 grader. I telt kan det bli mye kaldere.
Husk: En sovepose som har en komforttemperatur over null grader, passer bare til varme sommernetter og innendørs bruk.

SOVEPOSE ER SIKKERHETSUTSTYR!

Soveposen er viktig sikkerhetsutstyr hvis du blir overrasket av dårlig vær, eller du av andre grunner må være lenger ute enn du tenkte. Så ta gjerne med deg en liten sovepose på dagstur.

Underlag

SKUMUNDERLAG

Fordeler: Skumunderlag er solide og gode. Rulles enkelt sammen og tåler hard bruk, også enkelte gnister fra bål.

Ulemper: Ingen spesielle, men husk at tykkelsen bør variere etter årstid:

Et godt skumunderlag til vinterbruk bør være 12 millimeter eller tykkere. Til sommerbruk er 10 millimeter nok.

Skumunderlag er en veldig god start for speidere. Det funker helt fint, selv om det har kommet noen gnister fra bålet. Det tåler også skarpe kvister og stein på bakken.

Oppblåsbare underlag er fine til mye, men ikke så fine når speideren mister kniven ut av slira og det blir hull. Da blir natten dårlig, fordi underlaget blir helt flatt.

TIPS: Ikke mist reimene! Liggeunderlaget skal rulles sammen og festes på sekken med strikker eller reimer. De har lett for å forsvinne når du tar dem av og ruller ut underlaget. Gjør det til en god vane å legge strikkene eller reimene på et fast sted.

OPPBLÅSBARE UNDERLAG

Fordeler: Så lenge det ikke er kaldt, er oppblåsbare (eller selvoppblåsbare) liggeunderlag, både varme, myke og gode å ligge på.

Ulemper: Det kan bli hull, selv om du er forsiktig. Da isolerer de mye dårligere enn skumunderlag. Det går an å lappe, men det må behandles med forsiktighet.

TIPS: Ikke bruk luftmadrass! Den kan virke fristende å ligge på, men pass på: Luftmadrassen vil oppleves iskald når det er kaldt ute, fordi kroppen ikke klarer å varme opp all luften.

Sekk

Når du skal velge sekk, tenk på hva det skal være plass til i sekken og hvem som skal bære den. Sekken må være stor nok til at du får alt du trenger inni. Bare underlag og eventuelt en spade eller fiskestang bør festes utenpå sekken.

Det finnes mange gode sekker tilpasset kroppen til barn. Godt hoftebelte og god polstring på skuldrene er viktig, og mye justering. Det er fint med en sekk du kan vokse med. Da bør den ha enkel justering av rygglengde.

Rebecca Snekkenes fra Team Speider-sport (se s. 27) mener alle bør pakke sin egen sekk: – Jeg anbefaler speiderne å pakke sekken helt selv. Da vet de hva de har med seg og sånn cirka hvor de la det sist. Voksne: Ikke pakk sekken for barna!

Sidelommer er smart, men pass på at de ikke er i veien når du går på ski. Åpning i bunnen og/eller flere steder på sekken, er en stor fordel. Utvalget av sekker er stort, så bruk tid på finne en som passer akkurat deg.

TIPS: Tren med tung sekk! Det er en treningssak å gå med tung sekk. Start med en lett sekk og øk tyngden etter hvert. Barn og ungdom bør ikke gå med sekk som veier mer enn 30 prosent av kroppsvekten.

NORUNN ELISABETH AURE (8 ÅR):

Norunn er speider i Kjølberg speidergruppe og bærer ofte sekken selv. Hun går helst bare med bryststroppen, slik at ikke skulderstroppene faller ned. Magebelte bruker hun nesten aldri.

– Jeg pakker sekken selv. I alle fall på korte turer som bare er én dag eller to. Jeg pleier å pakke soveposen ned i sekken. Også kanskje litt skift.

TEKST: IVER GJENDEM I **FOTO:** LARS A. FROSTVOLL OG IVER GJENDEM

BÅL:
+Effektivt
+Stødig
+Strålevarme
+Kosefaktor
+Sosialt
–Bålforbud halve året

Mål: F-5, 11, 13

Koketips fra Rebecca og Lars

Det finnes en hel liten skog av kokeapparater der ute – Team Speider-sport har testet dem.

VALG AV BRENSEL
En viktig forskjell mellom de ulike kokeapparatene, er hvilken type brensel du bruker. Her er det mange varianter: Rødsprit, parafin, bensin, gass, ved og mer.

– Som regel anbefaler vi speidere å bruke gass. Du kan enkelt regulere varmen, den gir mye varme og soter lite. Sammenlignet med rødsprit, som mange brukte før, er gass bedre på alle måter, forteller Lars.

– Gass kan brukes til det meste, men er det minusgrader, gir gassen veldig liten varme. Skal du ha en helårs-løsning, er det bedre å velge en multifuelbrenner, hvor du kan bruke ulike typer brensel, gass om sommeren, og for eksempel parafin eller renset bensin når det er kaldt, forklarer Rebecca.

PATRULJENS FAVORITT: GASSBRENNEREN
– En gassbrenner er lett å bruke, det blir ikke søl og den funker til nesten alt, forteller Lars. Rebecca er enig: – Eneste du trenger å gjøre, er å skru brenneren fast i gassboksen og tenne på. Dette er en vinner for patruljen på tur. Gassbrennere finnes i mange former og fasonger. Blant annet som «trefoting» med støttebein til boksen, eller til montering i stormkjøkken. En klassisk gass-brenner med støttebein og slange er mindre stødig enn et storm-kjøkken. Den er også mye mer utsatt for vind som stjeler varmen.

Både stormkjøkken og trefoting kan bli ustødig på ujevnt underlag. Team Speider-sport anbefaler å bruke et «haikebrett». – Det er en lett trefjøl som patruljen kan lage på et patruljemøte. Svi gjerne inn navn og patruljesærpreg! Fjøla kan brukes som skjærefjøl og som underlag for kokeapparatet når dere koker maten. Haikebrettet er gull verdt til alle typer kokeapparat når det er snø! Da slipper du at kokeapparatet graver sin egen «snøhule» før maten er ferdig, forteller Rebecca.

VANSKELIG VIND
Været betyr også noe for den som skal lage mat utendørs. Særlig vinden kan bli en utfordring når du bruker gassbrenner, forteller Lars. Men det finnes løsninger på dette, sånn at du kan lage mat nesten uansett hvor mye det blåser. Noen gassbrennere selges med en litt tykk aluminiumsfolie som du kan brette rundt brenneren. Den fungerer som en vindskjerm. Du kan også bruke vanlig aluminiumsfolie og lage din egen vindskjerm, bare brett flere lag, slik at den blir litt stivere. Liggeunderlaget kan også fungere som vindskjerm hvis det er veldig mye vind. Men husk at det er brennbart, så litt avstand fra varmen er lurt. Da slipper du å sove på bar bakke!

STØDIG TREFOTING
– Mange spør oss om de bør velge et stormkjøkken komplett med brenner og kjelesett, eller om de skal velge en trefoting og kjøpe kjelesettet ved siden av, forteller Lars. Det er smak og behag. Med trefoting kan du bruke den kjelen du vil, også en større kjele enn den som passer oppi stormkjøkkenet. Det er praktisk hvis du skal lage mat til mange. Men det er veldig lettvint med stormkjøkkenet når alt kan pakkes sammen i ett.

– Vi tar stort sett bare med storm-kjøkkenet fordi det er så enkelt og greit, både i marka og på fjellet, forteller Rebecca. – Stormkjøkken kan du herje vilt med, mener Lars. – Det tåler alt og varer omtrent evig. Siden det er et lukket system, er det mindre risiko for velting og skogbrann. På vinteren er det bare å sette det rett ned på snøen. Skal du koke lenge, kan du legge en grein med granbar eller noe annet lurt under, så smelter det ikke ned i snøen.
– Eller legg haikebrettet under, foreslår Rebecca.

Det finnes også superlette gass-brennere uten slange som du skrur rett på gassboksen. De tar liten plass og får kanskje plass i en knyttneve. Men de kan bli ustødige. Det finnes løse støt-tebein som du som du kan feste på gassboksen.

I SPRENGKULDE: PARAFIN OG RENSET BENSIN
Når det er minusgrader, fungerer gassbrenneren dårlig. Dette er fordi gassbokser inneholder mest butan, og butan har et lavt kokepunkt (–0,5 grader).
Det betyr at når butan er kaldere enn –0,5 grader, er den flytende, og ikke gass. Noen gassboksvarianter, såkalt vintergass, inneholder også isobutan, som har et lavere kokepunkt. Likevel er gass et dårlig alternativ om vinteren.
Det blir dårlig varmeeffekt, særlig hvis du skal lage mat lenge. Det er kjipt å måtte varme den kalde gassboksen i hendene for å få ferdig middagen!

På vinterstid er det bare parafin og renset bensin som gjelder.
– Fordelen med renset bensin, er at den har høyest varmeeffekt per liter, forteller Lars. Parafin er mindre eksplosivt, og det er jo bra for sikkerheten. Den er billigere, men soter mer og har lavere varme.

– Man må ta litt ekstra hensyn når man bruker flytende brensel, forteller Rebecca. Det er mer som kan gå galt her, enn når man bruker gass. Det er viktig å unngå søl. Det er både veldig brannfarlig

og det er viktig at det ikke kommer i kontakt med maten. Fyll brenselsflaskene før du drar på tur, og pass på at de er helt tette før du pakker dem i sekken. Hold mat og brensel godt adskilt i sekken!

DUGER TIL DET MESTE: MULTIFUELBRENNEREN

Multifuelbrenneren er en trofast turkamerat. Den kan nemlig brukes med både gass, parafin og bensin. Derfor passer den til alle årstider.

Den er Lars sin favoritt, men han minner om at det er noen ting man må være klar over. – Det er litt mer «dill» med en multifuelbrenner enn med for eksempel gass.

Når du skal bytte brenselskilde, må du oftest bytte dyse også.

I tillegg er multifuelbrenneren satt sammen på en litt mer komplisert måte enn de andre brennerne. Det er flere løse deler og det er derfor også mer som kan gå galt. Ofte følger det med et reparasjonssett som er lurt å ha med seg på tur, i tilfelle du blir nødt til å stake litt sot ut av dysa eller gi annen form for «multifuelførstehjelp».

Multifuelbrenneren finnes både som trefoting og med feste som passer i stormkjøkkenet. Den er ofte en del dyrere enn andre typer brennere, og passer nok best for dem som har en del turerfaring fra før.

DEN UTÅLMODIGES VENN: VARMEFORDELEREN

– Hvis du er veldig sulten og trenger mat kjapt, eller du er opptatt av å bruke gassen effektivt, så er vannkoker med varmefordeler noe for deg, forteller Rebecca. De fleste av disse vannkokerne er integrerte systemer hvor du stabler gassboks, brenner og kjele oppå hverandre når du skal koke vann.

– Disse kokeapparatene er laget slik at varmen fordeles effektivt på undersiden og oppover på siden av kjelen ved hjelp av riller eller varmekanaler. Dette gir ekstremt god varmeutnyttelse, vannet koker raskt og gassboksen varer lengre. Når du er på tur, vil pakke lett og bare har behov for å koke vann, er dette en fin løsning.

HVIS DU LIKER KNITRING OG SKOGENS RO: BÅLBRENNER

Bålbrennere som kokeapparat er et godt og miljøvennlig alternativ. Det er brennere hvor brenselet er kvist og kvast du finner i naturen. Du fyrer rett og slett et lite minibål inni brenneren. Det er to hovedforskjeller mellom de ulike typene bålbrennere: De med dobbel vegg og de uten. De med dobbel vegg gir mindre sot og mer effektiv utnyttelse av brenselet.

For Rebecca er bålbrenneren en klar favoritt. – I stedet for å lage bråkete gasslyd, lager den koselig knitrelyd. Det er jo det aller viktigste. Bålbrenneren skårer full pott på turkos.

– En ulempe med bålbrennerne, er at du er avhengig av å finne tørt brensel, sier Lars. Det kan av og til være litt pes, så se an turterrenget du skal gå i før du tar med deg bålbrenneren, den passer nok best i barskog.

– En viktig forskjell fra de andre brennerne, er at du slipper å bære med deg brensel, forteller Rebecca. Hvis du skal på langtur og vil spare plass og vekt, kan du finne brenselet underveis på dagsetappen. Det er en fin aktivitet å samle sammen never og småkvist mens du går.

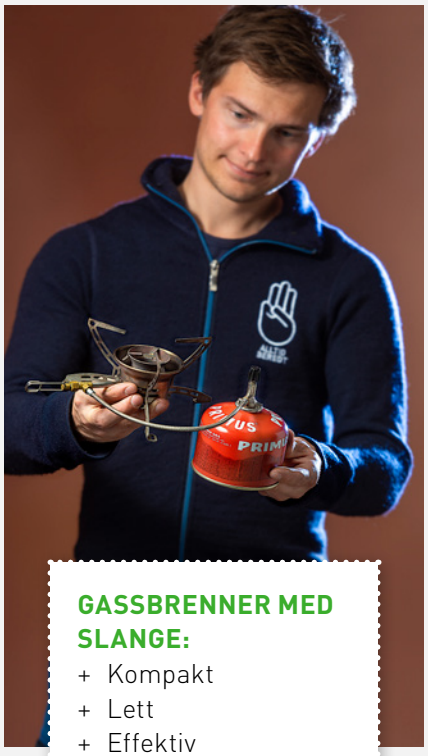
STORMKJØKKEN MED GASS:

+ Tåler alt
+ Effektiv
+ Alt i ett
– Bråker
– Tung
– Dårlig varmeeffekt i kulda

SOLOSTOVE BÅLBRENNER: REBECCAS FAVORITT

+ Effektiv
+ Alt i ett
+ Miljøvennlig
– Ustødig

GASSBRENNER MED SLANGE:
+ Kompakt
+ Lett
+ Effektiv
+ Enkel i bruk
– Bråker
– Utsatt for vind
– Dårlig effekt i kulda

GASSBRENNER UTEN SLANGE:
+ Svært kompakt
+ Svært lett
+ Effektiv
+ Enkel i bruk
+ Rimelig
– Bråker
– Ustødig
– Utsatt for vind
– Dårlig effekt i kulda

GASSBRENNER MED KJELE (JETBOIL OG PRIMUS LITE PLUS):
+ Kompakt
+ Svært effektiv
+ Enkel i bruk
– Bråker

FIREBOX BÅLBRENNER:
+ Svært liten
+ Svært lett
+ Miljøvennlig
– Ustødig
– Utsatt for vind

KELLYKETTLE BÅLBRENNER:
+ Stødig
+ Effektiv
+ Alt i ett
+ Miljøvennlig
– Stort pakkvolum

TEAM SPEIDER-SPORT:
Rebecca Snekkenes er kursnerd og elsker turmat. Alle helger skal inneholde minst én natt i en skog eller på et fjell, og aller helst i hengekøye under åpen himmel. Hun studerer medisin i Oslo, er troppsleder i Rælingen, ledertrener og samboer med Lars.

Lars Arne Frostvoll bare må opp på fjellet for å få oversikt. Men til daglig driver han og surrer rundt i lavlandet og bruker fritiden sin på å utforske Oslomarka sammen med Rebecca.. Han er samboer med Rebecca, studerer til elektroingeniør i Oslo og er speiderleder i Rælingen.

Du kan følge de to på tur nesten hver helg på #teamspeidersport på Instagram.

TEKST OG FOTO: IVER GJENDEM

Mål: F-11, 13

Vinteren kler deg

Å kle på seg lag for lag er ekstra viktig om vinteren. Klær til vintertur skal beskytte deg mot klimaet, være komfortable, isolere når du er i ro, og «puste» når du er i aktivitet.

TIPS: Ull krymper lett i vask selv om du vasker det på «ullprogram», så kjøp det gjerne et nummer for stort.

Du må kle på deg nok til ikke å fryse, men klærne må være lette å ta av når du blir varm av å bevege deg. Du husker kanskje artikkelen i forrige nummer av Speideren om å være MTV på tur – Mett, Tørr og Varm.

HVA ER VIKTIG MED TURKLÆR?
Det viktigste er ikke å ha nye, moderne turklær, men at de holder deg varm og tørr. Gjør deg kjent med utstyret ditt, pass på at det er helt og ta vare på det. Gode turklær skal kunne gå i arv.

TRELAGSPRINSIPPET: FLERE TYNNE LAG MED KLÆR
Når du er beveger deg, produserer kroppen overskuddsvarme, men så fort du er rolig, produserer den mindre varme og du får et varmetap. Målet er å holde en jevn kroppstemperatur på 37 grader. Derfor bør du kle deg etter trelagsprinsippet. Med flere tynne lag er det enkelt å ta klær av og på for å regulere temperaturen.

1. Innerlaget

Innerlaget består av undertøyet – eller klærne innerst mot kroppen. Bruk plagg som puster godt, slik at svetten ledes vekk fra huden. Styr derfor unna innerlag av bomull!

Bruk en overdel (trøye), en underdel (bukse), truse og eventuelt en sports-bh. Undertøyet skal varme, sitte tett på kroppen og være behagelig å gå med. Buksa bør dekke godt opp på ryggen. Trøya kan gjerne ha lengre rygg enn front.

Truser og sports-bher til turbruk bør være i ull, ullsilke eller kunstfiber, avhengig av hvor kaldt det er, og hva du selv liker.

ULL PLUSS KUNSTFIBER
Er det kaldt, går det fint an å bruke tynt undertøy av kunstfiber under ulltøy. Da transporterer kunstfiberen svetten vekk fra huden. Kroppen holder seg tørr, mens ulltøyet varmer selv om det blir fuktig av svette. Fungerer best når du er aktiv, du blir fort kald når du stopper opp.

SOKKER
Sokkene skal være behagelige å gå med, ikke gi gnagsår og holde deg varm når du går, står og sover. Du trenger minst to par gode sokker, ett par som du går med, og ett som du sover med. Om du bruker ett eller to par sokker når du går, er en

TIPS: Undertøy som er «fullt» av svette, fungerer mye dårligere enn rent undertøy. Er du på en lengre tur, kan det være lurt å vaske eller skylle undertøyet underveis.

smakssak. Passer skoene godt, gir ett par sokker best passform og minst sjanse for gnagsår. Er skoene litt store, kan to par sokker være lurt for å unngå gnagsår. Hvis du får gnagsår med én sokk, kan det være lurt å bruke en helt tynn og glatt sokk innerst (må sitte stramt på foten) og en varmere sokk utenpå.

2. Mellomlaget

Mellomlag er klærne du har i midten, altså mellom innerlaget og ytterlaget. Mellomlaget skal være varmt, lett og puste godt, og brukes stort sett ikke når du går. I stedet tar du det på når du stopper. Er det veldig kaldt, trenger du kanskje å ha det på hele tiden. Om vinteren kan det være behagelig med et mellomlag på beina også.

Mellomlaget kan også tas på som et ekstra ytterplagg i form av en dunjakke utenpå alle de andre klærne, men bare på svært kalde vinterdager.

MELLOMLAG AV ULL
Fordeler: Ullgensere varmer svært godt og finnes i mange tykkelser.

Ulemper: De tykkeste er litt tunge og klumpete å ha på, og blir enda tyngre hvis de blir våte. De bruker også lang tid på å tørke om de først har blitt våte.

MELLOMLAG AV FLEECE
Fordeler: Fleecegenser varmer godt og er betydelig lettere enn ull. Er behagelig i bruk, og ofte det beste alternativet på vår-, sommer- og høstturer.
Ulemper: Fleece varmer dårlig når den er våt. Trøsten er at den ikke blir tung, og at den tørker raskt. Er heller ikke så bra for miljøet, dessverre, siden fleece er laget av plast. Når fleece vaskes, havner bittesmå plastbiter i vaskevannet.

VINDTETTE MELLOMPLAGG
Det finnes vindtette ull- og fleece-gensere, det vil si en vanlig genser eller jakke med et påsydd vindtett lag på innsiden.

Fordeler: Et godt alternativ til en vanlig genser med ytterjakke på utsiden.

Ulemper: Fungerer ikke bra hvis det er nedbør. Puster heller ikke så bra, så du kan bli klam når du er i aktivitet.

3. Ytterlaget

Ytterlag er det siste laget i trelags-prinsippet. Det består av jakke og bukse som først og fremst skal holde vind og fuktighet ute. Ytterlaget skal derfor være vindtett og bør holde deg tørr hvis det er nedbør.

Det må også være behagelig å ha på, bør ha plass til flere lag med klær under og helst tåle tøff turbruk. Det er en fordel om jakka har gode lommer, god hette med

en avstivning i bremmen, stramming ved håndledd og hals, og gode luftemuligheter.

Glidelåser skal være av god kvalitet, og skal plagget være vanntett, må alle sømmer være sveisede og teipet på innsiden. Buksa bør ha god passform, ikke være for kort i livet og ha snøring eller bukseseler til å holde den oppe.

Det bør også være mulig å stramme inn buksa ved anklene. Lommer både foran, bak og på lårene er praktisk.

YTTERLAG AV BOMULL

Fordeler: Bomull er slitesterkt, puster godt, tåler bra gnister fra bålet og fungerer fint om vinteren når det er kaldt og tørt.

Ulemper: Om sommeren greier myggen å stikke snabelen gjennom bomullen, og du blir våt hvis det regner. Ytterplagg av bomull tørker sakte når de er blitt våte.

YTTERLAG AV MIKROFIBER

Mikrofiber er en forbedret versjon av bomull, og har derfor de samme kvalitetene. Mikrofiber er lettere, ofte mer behagelig å ha på, og vil tørke raskere enn bomull.

YTTERLAG MED MEMBRAN

Ytterplagg med membran (Gore-Tex o.l.) består av to eller flere lag. En tynn og tett membran er limt på et ytterlag som er vindtett og pustende.

NB: Selv om navnet Gore-Tex tilhører én produsent, er det også andre som lager slike membraner. Siden de ulike membranene har ganske like kvaliteter, bør du heller være opptatt av passform, kvalitet og funksjonalitet, enn hva slags membran klesmerket bruker.

Fordeler: Membranen er så tett at regnvann ikke trenger igjennom, men har ørsmå hull som svettedamp kommer gjennom. Membranklær puster godt, er vanntette, tørker lett, er relativt slitesterke (avhenger av stoffet som er utenpå membranen) og behagelige å bruke.

Ulemper: Når membranen er slitt ut, er ikke plaggene vanntette lenger. Klærne kan oppleves som stive når det er kaldt, og de tåler gnister fra bål dårlig.

I plagg med membran finnes det perfluorerte stoffer. De er nyttige, men dessverre også skadelige for miljøet. Produsenten av Gore-Tex har sagt at den skal slutte å bruke slike stoffer i membranen i løpet av få år.

YTTERLAG MED GUMMIERT OVERFLATE

Dette er regntøy som er helt vanntett. Består av et lag bomull med et påsveiset lag PVC på utsiden. Finnes i tykke varianter (oljehyre) som brukes av fiskere, og tynnere varianter som passer bedre for turbruk.

Fordeler: Holder deg tørr og er slitesterkt. Passer til aktiviteter som fisking, seiling og rolige turer.

Ulemper: Siden det er 100 prosent vanntett, puster det ikke, og du blir raskt svett hvis du beveger deg mye.

DUNJAKKE

På vinterturer kan det hende du må gå med mellomplagget på for å holde varmen. Når du stopper og trenger enda flere klær, kan det være behagelig med ei dunjakke utenpå alle de andre klærne. Den vil varme godt, og du slipper ikke ut varme unødvendig fordi du ikke trenger å ta av deg ytterjakka for å kle på deg dunjakka.

SMARTE TIPS FRA LARS OG REBECCA

Rebecca: Om det er ekstra kaldt, bruker jeg dobbel ullsokk. Og dobbel lue!
Lars: Eller dra opp ullhalsen slik at den dekker både halsen og lua. Det varmer godt i nakken.

Rebecca: Gamasjer må man ha!
Lars: Bruk stropp, og ikke strikk under skoen. Strikk tåler ingenting. Armert stropp varer i mange år.

Rebecca: Om det blåser mye, er barnesikring på vottene lurt. Da flyr ikke vottene av gårde så fort du tar dem av.
Lars: Når du kjøper vindvotter, følger det ofte med syntetiske innervotter. Dem kan du bytte ut med et par hjemmestrikkede votter. Gjerne tovet av bestefar!

FOTO: : THOMAS MARKENTO ANDRESEN.

Vet du hvordan du skal holde varmen når det er kaldt, men ikke bli for varm, blir det en mye bedre tur!

TEKST: EILIF TANBERG OG IVER GJENDEM

Pakkeliste for vinter'n!

Kong Vinter nærmer seg med stormskritt, og det er på tide å glede seg til turer i snø og kulde. Men hva bør du pakke når du skal på tur om vinteren?

Pakketips

Ha system i pakkingen! Bruk en liste, kryss av og legg alt fram før du pakker det ned i sekken.

› Fordel vekta riktig! Tunge saker skal pakkes nærme ryggen og høyt oppe i sekken.

› Ikke la deg smitte av «topplokk-syken»! Pakker du for mye i topplokket på sekken, kan den bli ubehagelig å bære. I topplokket bør du bare ha de tingene du trenger å kunne få tak i ofte mens du går.

› Du skal kunne finne tingene dine uten å rote gjennom hele sekken! Sorter tingene etter når du trenger dem. Husk hva du pakker hvor.

› Bruk poser, gjerne vanntette, og pakk sovepose og soveklær i én pose, mat i en annen og ytterklær i en tredje pose.

› Alt du har med på tur, skal pakkes ned i sekken. Det eneste som kan være på utsiden, er liggeunderlag, telt, spade, sag og søkestang. Har du mye på utsiden av sekken, blir den vond å bære. Du setter deg også lettere fast mellom trær, og faren for å miste noe er stor.

› Flere gode tips til vinterklær og hva slags utstyr du trenger finner du andre steder i bladet.

God tur!

Mål: F-10

Pakkeliste for turer over to dager:

EGET UTSTYR I SEKKEN:

- ☐ Sovepose
- ☐ Liggeunderlag
- ☐ Toalettsaker (husk dopapir og tannbørste)
- ☐ Tallerken, kopp og spisebestikk
- ☐ Kniv
- ☐ Hodelykt/lommelykt
- ☐ Kart, kartmappe og kompass
- ☐ Fyrstikker (vanntett pakket)
- ☐ Termos/drikkeflaske
- ☐ Matboks m/ niste
- ☐ Fotposer
- ☐ Skismurning
- ☐ Solkrem og solbriller
- ☐ Ekstra ulltrøye og stillongs
- ☐ Ekstra ullsokker
- ☐ Undertøy
- ☐ Ullgenser/fleece
- ☐ Ekstra lue, votter og skjerf/hals
- ☐ Speiderskjerf

EGET UTSTYR PÅ DEG

(se også saken om å kle seg på vintertur):

- ☐ Ulltrøye og stillongs
- ☐ Ekstra lag (fleece/ullgenser) ved behov
- ☐ Ullsokker (tynne innerst og tykke utenpå hvis du sliter med gnagsår)
- ☐ Lue, votter og skjerf/hals – gjerne ullvotter med vindvotter ytterst.
- ☐ Vindtett og vanntett bukse og jakke
- ☐ Gamasjer
- ☐ Skistøvler, ski og staver
- ☐ Ferdigpakket sekk m/ hoftebelte og brede skulderremmer

FELLESUTSTYR SOM FORDELES PÅ PATRULJEMEDLEMMER:

- ☐ Primus og kokeutstyr
- ☐ Førstehjelpsutstyr
- ☐ Snøspade (helst mer enn én, i alle fall hvis dere skal på snøhuletur!)
- ☐ Søkestang
- ☐ Mat
- ☐ Lett sag
- ☐ Ev. telt

TEKST: KIRVIL KAASA | **FOTO:** ALEXANDER VESTRUM

Mål:
L-12

På do i skogen

Du er på tur, og du må bæsje, men det er langt til nærmeste do, og kanskje skal du ikke hjem før i morgen. Hva gjør du? Vi spurte patruljen Elg.

Gutta i Elg fra Nadderud speidergruppe, patruljeførerMathias (15), assistentene Philip (14) og Bjørn, og Peter (12), Oskar (12) og Eirik (12), er på patruljetur til speiderhytta Mason Hill. De har nettopp spist frokost, pannekaker med Nugatti og krem, når vi kommer for å snakke med dem om noe helt annet – nemlig om å måtte på do når det verken er utedo eller andre doer i nærheten.

STENGT DODØR

Mathias viser oss rundt, mens resten av patruljen rydder og skal vaske opp. Når vi kommer til utedoen, lar døra seg ikke åpne. Så rart, det er jo ingen der inne! Men så går det opp for ham: Noen har rett og slett spikret igjen døra! – Det er sikkert «fiendene» fra nabohytta, roverne fra Eiksmarka, som har gjort det! Mathias er så sikker som noen kan bli på hvem som står bak spøken. Han tar en hammer og trekker to spikere ut av den gamle dodøra. Inne er det enkelt og ganske hyggelig. Den som tar seg god tid der, har mye å se på. På veggene henger falmede postkort fra hele verden tett i tett. På et av dem står det «VM i Oslo 1982».

SNØDO

Elg er på patruljetur sånn omtrent fem ganger i året. Alle har vært på gapahuktur eller telttur.

– I vinter var vi på snøhuletur i nærheten av Geilo, det var skikkelig kaldt! forteller Mathias.

– Neida, det var det ikke. Jeg syntes det var varmt, påstår Bjørn. Mathias mener at Bjørn er av den varmblodige typen, mens han selv er kaldblodig.

– Sånn omtrent 36 grader. Det er derfor jeg fryser.

Hvordan gjorde dere det når dere skulle på do?

– Vi lagde en slags gang av snø et stykke unna hulene. I enden av den, gravde vi et hull i snøen. Så satte vi oss ned der. Vi hadde egen hylle til dopapiret. – Det var skikkelig kaldt, minus tjue grader om natta! Ikke mange som bæsja på den turen, for å si det sånn!

Det var som om kroppen min sa «Det er for kaldt, jeg må ikke på do.» påstår Mathias.

Mathias og Bjørn deler do-tips.

GÅ LANGT UNNA

Hva er det lurt å tenke på når du skal på do og er ute i skogen eller på fjellet?

– Du må gå langt unna, foreslår Philip. – Gå til du ikke ser dem du er sammen med, finn deg en busk eller tre eller en stor stein som du kan sette deg ned bak. – Sjekk hvilken retning vinden kommer fra. Du må aldri, aldri noen gang tisse i motvind! advarer Bjørn.

Hva med håndvask etterpå, da?

– Neeeii ..., de drar litt på det.

– Det blir ikke så mye av det. Men vi dynker henda i Antibac, da. Men det med håndvask synes de egentlig er en god ide. Peter:

– På telttur kan du vaske hendene i en bekk. Og om vinteren kan du gni dem med snø.

– En gang tissa jeg ut vinduet på speiderhytta, forteller Oskar.

– Jeg våkna på natta og så ville jeg ikke gå ut, så da gjorde jeg det.

De andre ler.

– Men det er *skikkelig* kaldt å dra ned buksa for å gå på do ute om vinteren. Mathias skjærer en grimase ved tanken. – Det er litt digg hvis du er veldig varm, mener Bjørn, den varmblodige.

BLADER BEDRE ENN GRANBAR

– Ikke sett deg under et grantre, kvistene stikker, og hvis du ikke

har med deg papir, og du må bruke noe annet, er granbar en skikkelig dårlig ide, tipser Philip. – Da må du dra opp buksa uten å få tørka deg, og så må du gå til du finner noe å tørke med, for eksempel blader.

Ingen av dem har lyst til å møte på flagrende dopapir ute på tur. Grav det ned, putt det i en plastpose og ta med hjem, eller brenn det, hvis det ikke er brannfare.

– I en tipsfilm på nett om å bæsje i skogen, foreslår de å bruke en stein eller en pinne ...? Oskar:
– Da må det være en rund stein i hvert fall!

– Bruk genseren, hvis det er krise, foreslår Mathias.

FÅ DET GJORT!
De er i alle fall enige om én ting:
– Ikke gå og hold deg, bare gjør det! – Hvis jeg holder meg, får jeg løs mage. Det er ikke bra på tur, da blir det mye å tørke! sier Philip.

Det virker ikke som om speiderne synes det gjør noe ikke å ha en skikkelig do når de er på tur, men er det noe de savner?
– Oppvaskmaskin, kommer det kjapt fra Eirik. Alle ler.
– Jenter, gliser Mathias.

TIPS

Å bæsje ute høres kanskje kjipt ut, men er du beredt, går det greit, og du kan til og med gjøre det nesten sporløst. Å holde seg til du finner en do, er mye kjipere – i alle fall hvis det er mange timer til det skjer. Du kan få vondt i magen og bli kvalm, og går du lenge, kan du få forstoppelse. Så få det ut!

1. **Vær beredt!** Ha med dopapir i sekken, pakk det i en plastpose så det ikke blir vått. Pakk også en liten flaske med håndsprit, for eksempel Antibac, og håndsåpe. En liten, spiss plantespade er også smart, så lenge bakken ikke er for hard. Ha med en plastpose, gjerne med ziplock, til brukt papir og brukte bind og tamponger.

2. **Gå langt unna stier**, teltplasser, rasteplasser og andre steder hvor det er sannsynlig at andre går.

   Styr unna store steiner på fjellet. De kan virke som et lurt valg, for det kan være vanskelig å finne et sted i skjul der det ikke er trær, men mange liker å ta en matpause ved en stor stein. Da er det ikke så gøy å finne spor etter andre som har brukt stedet som do!

3. Finn et sted **et godt stykke unna vann** (minst 100 m). Det gjelder både bekk, elv eller innsjø.

4. Er du i skogen og bakken er myk, kan du godt **grave et hull**, minst 20 cm dypt.

5. **Trekk buksa ned til knærne og sett deg ned på huk** (over hullet). Pass på bukseseler og løse stropper.

6. **Dekk til** bæsj og dopapir godt. Legg jorda over, hvis du har gravd et hull, og tramp på den. Du kan gå på do i ei steinrøys, men løft vekk steiner først og dekk godt over igjen etterpå. Er det ikke mulig å dekke til, putt brukt dopapir i en liten pose og ta med.

7. **Brukte bind og tamponger skal du ta med deg**, ikke grav dem ned. Du kan brenne brukt papir og bind og tamponger. Vent gjerne med å legge det på bålet til du er ferdig med å lage mat.

8. Har du ikke dopapir, kan du om sommeren **bruke store blader fra trær, eller du kan prøve med mose.**

9. **Vask hendene** etterpå hvis det er mulig, i en bekk eller innsjø. Har du ikke såpe, kan du kanskje finne sand og skrubbe hendene med sand og vann. Er det kaldt og snø, kan du gni hendene med den.
   Er det ikke mulig å vaske hendene, bruk håndsprit, men den er ikke like effektiv som en god håndvask når det gjelder å bli kvitt virus og bakterier som kan gi omgangssyke og diare.

TEKST: KSENIA SAZONOVA | **FOTO:** ELISABETH PAULSEN

MÅL: V-1, 4, 5, 8, 9

Møteopplegg:

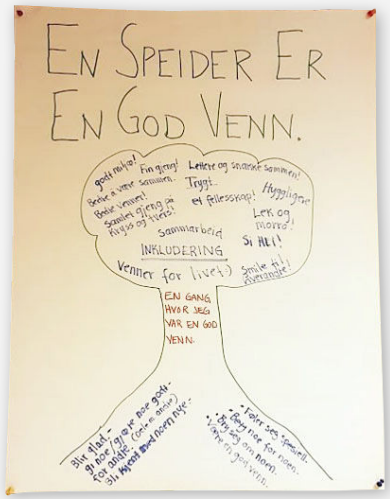
Gode venner!

For at patruljen skal fungere bra, og for at dere skal ha hyggelige patruljemøter og -turer, er det viktig at dere er venner. Det er ikke alltid like enkelt å få det til, men her er noen tips.

ØNSKETREET

Lag et ønsketre, «En speider er en god venn»: Tegn et tre på et stort ark, og skriv ned tankene deres på det mens dere snakker sammen om hvordan dere vil at stemningen i patruljen skal være.

Begynn med røttene. Hver speider tenker på en gang hvor han/hun var en god venn: «På hvilken måte var jeg en god venn? Sa jeg noe hyggelig, eller delte jeg noe med noen?» Notér stikkord på røttene. Så tenker alle på en gang da en annen var en god venn mot dem: «Hvordan fikk det meg til å føle meg?» Notér dette på røttene også.

Når alle har kommet med sine eksempler, kan dere gå over til å fylle ut treets krone med tanker om hvordan dere ønsker at vennskapet i patruljen skal være. Hva vil det si at dere skal være gode venner for hverandre?

Lag patruljens regler

Sett dere ned sammen en gang i året og snakk om hvordan dere vil ha det i patruljen. Dere kan lage patruljens egne regler som oppsummerer det viktigste dere blir enige om. Skriv reglene opp på et fint ark eller lag et skilt. Det kan henge synlig der dere pleier å ha møtene deres.

HER ER ET EKSEMPEL PÅ PATRULJENS REGLER, MEN DET VIKTIGSTE ER Å BLI ENIGE OM DERES EGNE:

- Vi skal alltid si ifra hvis vi ikke kan komme på et møte eller en tur.
- Vi skal legge igjen mobilene utenfor patruljerommet.
- Vi er ikke redde for å si unnskyld til hverandre.
- Alle er med og rydder opp etter møter og turer.
- Mer action og mindre tull!
- Vi hjelper hverandre og passer på de yngste.
- Vi prøver nye ting!
- Vi har det gøy sammen!

Hvis dere har møter i førerpatruljen, kan dere først snakke om felles regler for troppen der. Etterpå kan patruljespeiderne få si hva de synes om forslaget til troppsregler.

Hvis dere vil jobbe mer med temaet vennskap, finner dere morsomme og tankevekkende aktiviteter i aktivitetspakka Vennskap. Den er en del av Patruljen i samfunnet. Aktivitetene finnes i Speiderbasen.

Peffens hjørne – forkortet pH – gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

TEKST OG FOTO: CF SALICATH

Mikroplast
– hva er det, egentlig?

Plast er et fantastisk materiale, og det finnes overalt rundt oss, dessverre også som små biter i havet og i fiskemager. Alle snakker om mikroplast, alle er enige om at vi må gjøre noe med det, men hva er det, og hvor kommer alt fra?

Ta motivasjonsmerket Søppelplukking!

Plast lages fra olje, og består av lange molekyler – lenker av atomer. Plast ble oppfunnet rundt 1900, og vi oppdaget raskt hvor nyttig det er. Det kan formes til alt mulig rart, det leder ikke strøm, og det er utrolig holdbart. Uten plast, hadde vi ikke kommet til månen, og mange liv har blitt reddet med medisinsk utstyr laget av plast. Plast blir brukt over alt, i vannrør, elektronikk, bygninger, klær og leker og mye mer. Plast ble etterhvert veldig billig å produsere, og vi begynte å bruke det i emballasje og ting som skal kastes med en gang – litt rart, siden det er så holdbart. Plast brytes ikke ned på mange tusen år, den blir bare delt i mindre og mindre biter om den blir liggende i naturen.

MIKROPLASTEN DUKKER OPP

På 80-tallet oppdaget forskere i England (1) at sanden på strendene ikke bare var rester av stein og skjell. Små mangefargede biter lyste opp: Mikroplasten. Mikroplast er det vi kaller biter av plast som er mindre enn 5 mm (en halv centimeter). Etterhvert som årene gikk, ble det bare mer og mer plast i sanden, og vi fant store havområder der havstrømmer sopte sammen store flak av plastbiter. Hvert år slippes det ut åtte millioner tonn plast i havet, og 2050 vil det være mer plast enn fisk (2). I havet blir plasten løst opp i mindre og mindre biter av bølger og solstråler. Bitene synker til bunns, eller spises av små krepsdyr og fisk. De blir igjen spist av større fisk og sjøfugl (3), og sånn havner mikroplasten i maten vår. Plast inneholder tilsetningsstoffer som for eksempel gjør den blank eller bøyelig, og du har med en viss sannsynlighet spor av disse stoffene i kroppen (4+5).

Ta med deg en pose og plukk søppel når du er ute, ikke bare på strandryddedager.

HVOR KOMMER DEN FRA?

Det meste av plasten vi har laget – og det er ikke lite – finnes ennå på Jorden. Noe er resirkulert, noe er brent, men det meste finnes i ting rundt oss, eller som søppel i naturen og på havene. Når man kjører bil, sliter det av litt og litt av dekkene, og dette er den største kilden til utslipp av mikroplast i Europa (6).

En annen stor kilde til mikroplast i havet, er vasking av syntetiske klær (6). Mange turklær er laget av materialer som skal gi strekk i stoffet, og det består ofte av plast. Når du vasker tøyet, blir små stoffbiter med i avløpsvannet. Det klarer ikke renseverket å fjerne. Stoff som heter noe med «poly-» og stoffer som elastan, nylon, spandex, akryl og asetat består av plast. Ull er din beste turkamerat, og lin, det meste av bomull og silke er gode valg uten plast.

KAN VI IKKE BARE SLUTTE MED PLAST?

Ikke så fort! Plast løser mange problemer vi har og er uunnværlig i mange sammenhenger. Alternativene til plast kan bruke mer energi og slippe ut mer CO2 enn plasten

gjør. Et handlenett i bomull kan måtte brukes mer enn 7 000 ganger for å veie opp for energien brukt til produksjon – sammenlignet med produksjonen av én plastpose (7). Det er hver dag i 20 år! For å fø en stadig større befolkning trenger vi å pakke inn maten i plast så den ikke blir ødelagt. Alt forbruk påvirker miljøet, og det er ikke alltid lett å vite hva som er minst skadelig for miljøet.

Mål: S-7, 8, 9

Det finnes mikroplast over alt langs kysten.

Kilder:

1. Weisman, Alan «Verden uten oss», Bazar forslag, Oslo, 2008
2. Ellen MacArthur Foundation, «The new plastic Economy, side 17, 2016
3. Wilcox et. al.,PNAS 2015
4. Meeker JD et al, Royal Society: Biological Sciences, 2009.
5. National Institute of Environmental Health Services, USA, 2017.
6. J. Boucher & D. Friott: «Primary Microplastics in the ocean: a Global Evaluation of Sources», IUCN, Gland, Sveits, 2017.
7. Danmarks tekniske universitet (DTU) for Miljøstyrelsen, Danmark, 2018.

HVA KAN DU GJØRE MED PROBLEMET MIKROPLAST?

Det meste av mikroplasten i havet kommer fra private forbruksvarer, mens rundt en fjerdedel kommer fra industri (6). Du kan altså gjøre mye selv for at det skal bli mindre plast i havet.

- Bruk mindre, kjøp mindre!
- Reparer, lag ting selv, eller kjøp brukt.
- Kjør mindre bil ved å gå eller sykle til skolen, speidermøter og turer. Mikroplast kommer også fra dekk som slites.
- Bytt ut syntetiske klær med bomull, ull og lin. Kjøp økologisk om du kan.
- Vask syntetiske klær i poser som fanger opp plastpartikler, for eksempel Guppybag.
- Sjekk kosmetikk for ingredienser som heter noe med «poly-».
- Lever plast til resirkulering om kommunen din tar det imot – legg aldri igjen noe ute i naturen.
- Plukk søppel i nærområdet ditt, enten det er langs skoleveien, i skogen eller på stranden.
- Unngå engangsplast og emballert mat.
- Når du trenger engangsbestikk – kjøp i papp eller tre, eller ha med deg en Spork i veska.
- Det er lokalvalg neste år: Spør politikere hva de gjør for å redusere avfall i nærmiljøet og øke graden av resirkulering i kommunen.

Plasten smuldrer opp og blir til små, små biter. Da er det vanskeligere å fjerne den fra naturen.

AV: KIRVIL KAASA

Fred

Visste du at du er en del av en fredsbevegelse?

Robert Baden-Powell, som startet speiderarbeidet for mer enn hundre år siden, ville at speideren skulle være en fredsbevegelse. Speidere skulle være venner på tvers av landegrensene. Det ville bidra til en fredeligere verden. Det var ikke så rart at Baden-Powell var opptatt av dette, for i 1914, bare få år etter at speidingen kom i gang i England, brøt første verdenskrig ut.

I 1939 var Baden-Powell en av kandidatene til å få Nobels freds-pris, men samme høst ble Europa kastet ut i enda en verdenskrig, og prisen ble ikke delt ut igjen før i 1946. Robert Baden-Powell døde i 1941. Etter det har speiderbevegelsen vært foreslått til Nobels fredspris flere ganger, men har ikke fått prisen ennå.

Den dag i dag sier speiderloven at «En speider arbeider for fred og forståelse mellom mennesker», og den dag i dag trenger verden mennesker som gjør sitt beste for at vi skal leve i fred med hverandre.

TA ET MERKE FOR FRED

Så hvordan kan vi gjøre som i speiderloven, arbeide for fred og forståelse mellom mennesker? En fin måte å gjøre det på, er å ta fordypningsmerket Fred. Det kan dessuten hjelpe deg til å forstå hva fred betyr for deg selv og for andre. Kanskje du kan snakke med noen som har opplevd krig? Det er veldig mange år siden det var krig her i landet, men det bor mange i Norge som har flyktet fra krig.

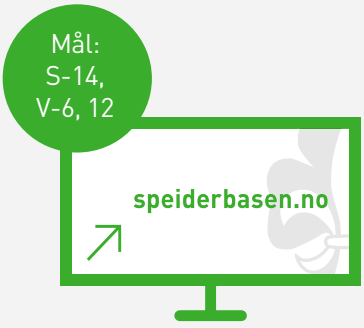
SPEIDERAKSJONEN = UTDANNING = FRED

Et av merkekravene er å være med på et fredsarrangement eller en innsamlingsaksjon som har fred som mål. Det kan for eksempel være Speideraksjonen, som er i april hvert år. Et mål for Speider-aksjonen, er at barn og ungdommer på flukt fra krig skal få gå på skole. Når flere får utdanning, bidrar det til å skape fred og til å unngå nye konflikter. En konflikt er når mennesker er veldig uenige om noe og synes det er kjempevanskelig å bli enige.

ØNSKET OM FRED

Det er krig i en god del land i verden, og i mange andre land er det konflikter og problemer som gjør livet vanskelig for både barn og voksne. Slik er det, dessverre, selv om veldig mange har fred aller øverst på sin ønskeliste. Det kan være krevende å forstå, men sett deg inn i en konflikt og prøv å forstå alle partene.

Finn ut mer om hva som skal til for å ta merket Fred i Speiderbasen. Lykke til med fredsarbeidet – det er noe av det viktigste vi kan bruke tid og krefter på!

Se Speiderbasen for å finne fordypningsmerket Fred

Premiequiz

for stifinnere og vandrere

Mål: K-3

Hva opplevde Jenny Jordahl på sin første speiderleir?

- ◯ At lavvoen blåste bort.
- ◯ At det var en ulv utenfor lavvoen.
- ◯ At det kom masse larver inn i lavvoen.

Når begynte forskerne å finne mikroplast på sandstrendene?

- ◯ På 1980-tallet.
- ◯ I 1994
- ◯ For fem år siden.

Hva er mottoet til neste års World Scout Jamboree?

- ◯ Simply Scouting.
- ◯ Bringing the World Together.
- ◯ Unlock a New World.

Hvor mange deltakere var det på den internasjonale roverleiren i Norge i 1949?

- ◯ 2 500
- ◯ 750
- ◯ 150

Hvilket tips har Lars fra Team Speider-sport om gamasjer?

- ◯ Velg vanntette gamasjer, så du holder deg tørr.
- ◯ Bruk gamasjer med stropper til å ha under skoene i stedet for strikker.
- ◯ Ta med et par ekstra gamasjer i sekken.

Hvor mange hytter var speiderne fra 1. Røa innom på Speiderhytteturen?

- ◯ 5
- ◯ 8
- ◯ 10

Hva skjedde med utedoen da patruljen Elg var på hyttetur?

- ◯ Noen andre speidere spikret igjen dodøra.
- ◯ Utedoen ble tett.
- ◯ Utedoen brant opp.

Finn rett svar i bladet!

Jonathan Normann Bruun fra **Stjørdal speidergruppe** vant Speiderboka, og **Marie Øydne** fra **1. Sandnes speidergruppe** vant førstehjelpssett i premiekonkurransen i Speideren nr. 2/2018. Neste gang kan det være du som er blant de to heldige vinnerne som får en flott premie fra Speider-sport!
Svarfrist: 31. desember

Vinn

eller

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

◯ Speiderboka ◯ Alltid beredt førstehjelpssett

KLIPP UT, ELLER KOPIER SIDEN, OG SEND DEN TIL

Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med «Speideren»

WORLD SCOUT JAMBOREE 2019

TEKST: ANDERS MYHR NIELSEN | **FOTO:** ANDERS MYHR NIELSEN OG KRISTIANSTADS KOMMUN, CECILIA OG CLAES SANDÉN

Speidere fra hele verden samles på en World Scout Jamboree, her fra Sverige i 2011.

600 til historiens største jamboree

Til sommeren reiser 600 speidere, rovere og ledere fra Norge til West Virginia i USA og verdens største speiderleir. I ti dager vil mellom 40–50 000 speidere fra hele verden være samlet under mottoet «Unlock a New World».

«BE A KEY!»

De norske deltakernes motto er inspirert av leirmottoet, og med en nøkkel formet som norges-kartet har vi et mål om å vise tydelig at vi virkelig ønsker å være døråpnere på leiren. Ofte er norske speidere kanskje mer beskjedne enn speidere fra andre verdensdeler, men nå har vi et opplegg hvor vi skal ta initiativet til aktiviteter, møter og opplegg for å bli bedre kjent med uten-landske speidere.

USA-OPPLEVELSER I WASHINGTON

Den norske kontingenten består av 13 tropper, en kontingentstab og flere såkalte IST-ere (Interna-tional Service Team), som skal være en del av leirstaben. I forkant av jamboreen skal alle en snau uke til Washington, hvor vi skal bo og leve omtrent som i en film! Vi skal nemlig bo i Campus, i studentboligene til University of

Maryland. Måltidene blir servert i en studentkantine som er av en annen verden enn det vi kjenner til hjemmefra. Utvalget er så stort at det kan bli en utfordring å få smakt på alt i løpet av dagene vi er der. Hver dag drar troppene inn til ulike steder i Washington for å oppleve og se alt det spennende som er der. Og det er overraskende mye! Er du ekstra heldig, kan det jo være at du får et glimt av presidenten – og alle sikkerhetsvaktene hans.

FORBEREDER Å VÆRE DØRÅPNERE

Jamboreeopplevelsen er ikke begrenset til leiren og ukene i USA, men strekker seg gjennom et helt år. I forkant skal hver tropp på tre troppsturer, og speiderne vil bruke tiden mellom turene til egne forberedelser. Hver tropp har også et eget tema knyttet til mottoet «Be a key!» som de de skal jobbe med. Allerede i år skal alle holde en liten presentasjon hjemme i egen speidergruppe om temaet til troppen. Etter presentasjonen skal speiderne ta med seg forslag fra speidergruppa til spørsmål knyttet til temaet. Spørsmålene kan de norske deltakerne stille til speidere fra andre deler av verden på jamboreen.

Vi ønsker å utnytte den fantastiske muligheten som finnes når hele verden samles i 10 dager. Der er det speidere som kan gi oss innblikk i hvordan det er å leve andre steder, og de kan helt sikkert også gi oss gode innspill til hvordan vi selv kan tenke annerledes om ulike temaer. Med nøkkeltemaet vårt skal vi åpne dører, bli kjent med andre – og både lære selv og lære bort.

Enormt leirområde: Det blir store avstander. Bak banneret vårt ser du en liten del av leirplassen. Husene for dusjer, doer og ladestasjoner er allerede satt opp.

KOSTER MYE

Det koster mye å delta, både fordi det er mye som skal skje, fordi det er langt å reise og fordi vi som kommer fra et rikt land betaler ekstra høy leirkontingent (slik bidrar vi til at speidere fra fattige land kan delta). Mange vil derfor søke om støtte i egne grupper og kretser. Det er sikkert også kjærkomment med gode forslag til steder å søke om støtte lokalt for dem som skal på jamboree. Og støtte til jamboreedeltakelse er en god investering: For minnene og motivasjonen speiderne får med seg derfra er helt unik og varer livet ut.

Hva er World Scout Jamboree?

› Hvert fjerde år er det World Scout Jamboree. Da samles titusenvis av speidere fra hele verden mellom 14 og 18 år til verdens største speiderleir. I 2015 var det World Scout Jamboree i Japan, og i 2019 skal leiren være i USA. Er du ikke blant de 600 norske speiderne og lederne som skal til USA, får du muligheten i Sør-Korea i 2023.

Leirplassen: Arrangørene jobber nå for å gi plass til ekstra mange tropper. Alle troppene får utlevert like telt og masse leirutstyr.

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

Speider uten grenser

Rett etter dette intervjuet tok jobbkarrieren til Caroline Therese Ekeberg Hop (27) en kanskje overraskende – og positiv – vending.

– Når man er 16 år, så skal man jo bli rik. Jeg er litt usikker på hva rik er. Men når man nærmer seg en ferdig utdannelse og blir litt eldre, har man lyst til å jobbe med noe man trives med, noe som gir en rettferdig lønn til å leve av og forhåpentligvis mulighet til å reise og å oppleve ting, forteller hun.

Hun mener det ultimate er å kunne være speider på heltid – og å leve av det.
– Drømmejobben innen speideren er organisering og utvikling av internasjonalt arbeid, samt å knytte norske speidere enda mer opp mot de internasjonale og å kunne jobbe på tvers. Det kunne ha vært spennende, sier Caroline.

KORT STOPP I OSLO

Vi møter Caroline i Oslo sentrum en dag i slutten av august. Hun har akkurat vært i Nederland og besøkt speidervenner, og kort tid etter går turen til Bergen – og senere til Singapore og Svalbard.

Neste år er hun ansvarlig for de norske som er en del av International Service Team under verdensjamboreen i USA, mens hun i sommer var blant dem som hadde prosjektansvar for den norske kontingenten under Roverway i Nederland.
– Jeg tror kanskje speiderne har fått øynene mer opp for å dra ut og oppdage, sier Caroline, som forteller om en fin kombinasjon av folk som var med utenlands for første gang og andre som har deltatt på slike arrangementer før.

MYE UTENLANDS

Siden Caroline var 16 år og ble rover i 2007, er det gjerne utenlandske arrangementer hun har holdt mest på med.
– Jeg er veldig glad i å reise. Det tror jeg at jeg har fått fra faren min. Han synes nok kanskje at jeg overgår ham litt nå, sier hun og ler.

Den første verdensjamboreen hennes var i Japan i 2015. Der var hun i International Service Team, eller IST, i likhet med rundt 100 andre fra Norge. Totalt var det over 800 norske deltakere.
– Norge er et lite land. Da er det gøy når vi de senere årene har begynt å markere oss. Vi var ganske store i Japan, sier Caroline.

JENTERS KAMP

Senere i 2015 fikk hun praksisplass ved Europa-kontoret til World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGGS) i Brussel og var der til sommeren 2016.
– Begreper som «Girl Scout» og «Girl Guide» hadde jeg aldri tenkt på, sier Caroline, som mener det internasjonalt kan være riktig å ha atskilte forbund for gutter og jenter.
– Om ikke i Norge og Vesten, så er det svært mange land hvor jenter og kvinner er undertrykt og stiller dårligere. Så det er fint å ha en organisasjon som ivaretar deres interesser og gjør dem synlige. Og så må vi andre som er litt mer privilegerte være med på å dra det lasset, sier hun.

IKKE SÅ FJONGT

– Jeg liker at speiding ikke er så innmari fjongt og at man kan være seg sjøl. Jeg er veldig opptatt av at man skal være rett fram, og det tror jeg vi er i Nord-Europa, sier Caroline.
Hun betegner seg som en hybrid mellom «vanlig» speider og «kontorspeider». God på førstehjelp, organisering og logistikk, men ikke like god med knuter eller kart og kompass. Hun mener speideren er en unik arena for å lære, et sted der man kan få gylne muligheter.
– Hvordan har jeg klart å oppleve så mye av verden? Jo, gjennom speideren. Definitivt, sier hun.

Så tilbake til speiding og jobb. Fra 1. oktober jobber Caroline Therese Ekeberg Hop i avdeling for program og lederutvikling på forbundskontoret. Det skal hun blant annet holde på med de nasjonale roverarrangementene, nettverk for friluftsliv og friluftsskolen.

SPEIDER-CV

- Navn: Caroline Therese Ekeberg Hop.
- Alder: 27 år.
- Speiderbakgrunn: Speider i 1. Sannidal, Grenland krets, fra hun var åtte år. Har vært engasjert i internasjonal speiding gjennom Moot, jamboreer og Roverway og har også vært praktikant ved WAGGGS' Europa-kontor.
- Utdanning: Mastergrad i innovasjon og kunnskapsutvikling.
- Aktuell: Har begynte å jobbe i avdeling for program og lederutvikling på forbundskontoret.

Foto: Iver Gjendem / Speider-sport + Rebecca Snekkenes og Lars Arne Frostvoll / Team Speider-sport • Sted: Blåhaug speiderhytte

Kr 1999

GRATIS FRAKT **Tentsile Una** er et komplett og superlett tretelt til én person. Inngang gjennom dører på begge sider. Fastmontert myggnett spennes opp med én stang. Leveres med løst tak i valgfri farge. I denne ligger du mye flatere enn i andre hengekøyer og det er lett å komme seg inn og ut. Alle liggeunderlag passer!

2,8 kg | 10 minutter

Kr 4749

GRATIS FRAKT **Tentsile Connect** er et komplett tretelt til to personer. Teltet har fastmontert myggnett med unik konstruksjon som gjør at nettet kan åpnes helt opp på alle sider. Levere med løst tak i valgfri farge. Vår favoritt til stjernetitting på vinteren!

8 kg | 15 minutter

Kr 6649

GRATIS FRAKT **Tentsile Stingray** er et komplett tretelt til tre personer. Teltet har fastmontert myggnett, inngang gjennom morsom luke i gulv eller dør på siden. Leveres med løst tak i valgfri farge. Vår bestselger til familier og speidergrupper!

10 kg | 15 minutter

speider-sport

www.speidersport.no/tretelt

speider sport
JULEGAVER 2018
Se flere julegavetips i katalogen

TEGNESERIE

AV: FRODE ØVERLI

TEKST: KIRVIL KAASA OG HANNE K. LYBEKK

100 år med rovering

For hundre år siden ble de første roverne en del av speidingen.

I England, nesten 10 år etter speiderarbeidets start, skjønte Robert Baden-Powell at det var helt nødvendig med et eget opplegg for å holde på de eldste tenåringene og de enda litt eldre speiderne. Roveraktivitetene ble testet ut i 1916 og 1917, og året etter var roverspeidingen offisielt på plass.

GUTTA FØRST UT

På starten av 20-tallet ga Baden-Powell ut en bok om roverarbeidet, «Rovering to success». Førsteutgaven hadde undertittelen «A Book of Life-Sport for Young Men», andreutgaven «A Guide for Young Manhood». Det var altså gutta som fikk tilbud om roverarbeid først. Norsk Speidergut-Forbund vedtok i 1927 å starte roverarbeid, Norsk Speiderpikeforbund gjorde det samme i 1930. De eldre jentene ble ikke kalt rovere, men seniorer. Etter hvert ble navnet til rangere, etter det tilsvarende engelske begrepet «rangers».

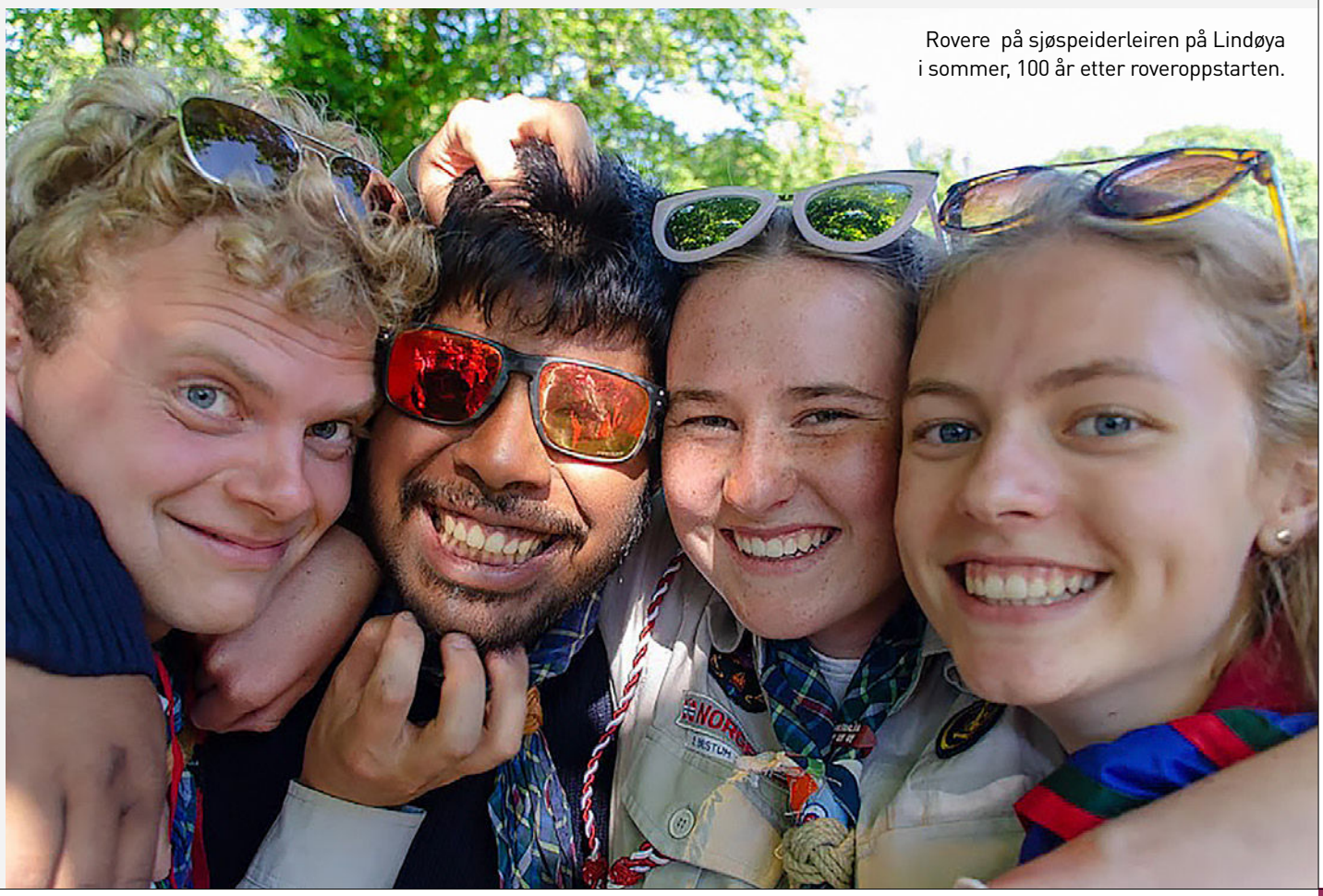

FOTO KRISTIAN LAUVDAL STRØM

Rovere på sjøspeiderleiren på Lindøya i sommer, 100 år etter roveroppstarten.

FOTO LARS RORAAS

Roverne er ofte godt synlige!

Ikke for hvem som helst

«Til tjeneste» har vært rovernes motto helt siden oppstarten. I et tre sider langt roverdirektiv fra Norsk Speidergut-Forbund fra 1928 heter det at «Adgangen til å bli rover må være sterkt begrenset, slik at det blir en ære å få være med i troppens rover-patrulje. Fortrinnsvis optas kun tidligere medlemmer av troppens førerråd – eller speidere som ved siden av sin personlige dyktighet har lagt for dagen sterk interesse og godt arbeide for troppens anliggende.» Videre «En rover skal være fyllt 18 år og ha nådd en viss modenhet.» Det står ikke nærmere beskrevet hva modenheten går ut på.

Å være rover innebar særlig en plikt til å gjøre en innsats for troppen, for speidersaken og for ens egen personlige utvikling. Selv om vi i dag bruker litt andre ord, kan det sies å være slik ennå.

FOTO KJETIL JØSSANG

Hvem synes det er mest gøy å leke av småspeidere og rovere? Ikke godt å si! Her fra landsleiren i Stavanger i 2013.

Forbildene

Mange rovere hjelper til i troppen eller flokken. Roverne er «de kule» speiderne som de yngre ser opp til. Det å være rover betyr både å få nye utfordringer, være en del av et rovermiljø og å finne på litt ugagn. Roverne kan også bidra med innslag på leirbål, lage kule hinderløyper eller en spennende nattmanøver.

De fleste har en roveraspirant-tid før de blir tatt opp. Opptaksprøven kan for eksempel være en tur som hver rover må gjennomføre alene. Ofte er opptaket knyttet til egne tradisjoner i gruppa, og er som regel hemmelig.

FOTO HANNE K. LYBEKK

FOTO LARS OLA SOLVANG ROLUND

FOTO HANNE K. LYBEKK

ROVERING 100 ÅR

FOTO: SPEIDERMUSEET OG PRIVAT

Rover Moot Skjåk 1949. Rovere fra flere nasjoner

Rover Moot Skjåk 1949. Rovere på tur i snø og is

Gjennom historien til det norske roverarbeidet finnes det mange eksempler på ambisiøse aktiviteter og sprell. I 1951 ble Roverstafetten arrangert. Den gikk fra Lindesnes til Nordkapp, og til sammen flere hundre rovere – og en liten håndfull rangere – gikk og padlet alle de 94 etappene. Stafettpinnen var ei budstikke som inneholdt et budskap til roverne fra kronprins Olav. Budskapet ble overrakt til roverne av kronprinsen på Skaugum 14. juni. To dager senere begynte de første roverne å gå nordover fra Lindesnes. Ved midnatt 4. august ble den siste etappen avsluttet på Nordkapp.

40 NASJONER PÅ ROVERLEIR I NORGE

Et par år tidligere, i 1949, var det internasjonal roverleir, 4th World Rover Moot, i Skjåk i Gudbrandsdalen. Statistisk sett er Skjåk et av stedene i Europa med minst nedbør. Men «selvfølgelig» regnet det hver dag under roverleiren, og det var surt og kaldt. Leiren hadde 2 500 deltakere fra 40 land. De italienske roverne kom på motorsykler til leiren, mens noen av bussene som fraktet andre utenlandske deltakere til roverleiren var så brede at de møtte visse utfordringer da de skulle krysse norske broer på vei til Skjåk. Kronprins Olav åpnet leiren, og han overnattet også i telt i leiren til dagen etter åpningen.

MANGE ROVERE I NORD-NORGE

På 70- og 80-tallet var det mange aktive rovere og rangere (RR), som jentene ennå ble kalt, i Nord-Norge. Det fantes roverlag mange steder, noen steder mer enn ett, fra Mosjøen og til Tromsø, nesten 80 mil lengre nord. Noen var mest opptatt av friluftslivet, andre var sterkt samfunnsengasjerte og skrev leserinnlegg til avisene om ulike samfunnsforhold. Det ble praktisert fullstendig reisefordeling, slik at alle roverne og rangerne i Nord-Norge betalte like mye for å reise til et RR-arrangement. Det bidro til stor oppslutning, og på nordnorsk RR-femkamp i 1978 deltok over 100 stykker fordelt på 33 lag. Den hemmelige oppgaven det året gikk ut på å lage en sjokoladeform og støpe en sjokoladeplate. I 1990 arrangerte roverne i landsdelen verdens nordligste roverlandsleir på Rogla ved Harstad.

Rover Moot Skjåk 1949.
To arabiske speiderledere.

Rover Moot Skjåk 1949. De italienske roverne kom på motorsykler.

Rover Moot Skjåk 1949.
Kronprins Olav, leirsjef oberst Wilson, speidersjef B.D.L. Brekke

TIL FJELLS MED KÅL I SEKKEN

Sommeren 1988 deltok 70 norske rovere fra hele landet på rover-turen Utlafari i Jotunheimen. De startet med kanopadling i Ottaelva, deretter dro de til Sognefjellshytta. Brevandring til Fannaråkhytta var også en del av opplegget, før roverne la ut på vandreleir de siste dagene, fra Sognefjellet ned Utladalen og til Vettismorki og Årdal.

Utlafari huskes blant annet for den eksperimentelle menyen – delta-kerne bar med seg kilovis med hodekål gjennom Jotunheimen, noe av det minst næringsrike man kan spise, og veggisburger sto også på middagsseddelen en av dagene, mange år før det ble populært.

I 1979 var det RR-femkampfinale i Narvik. Hemmelig oppgave var å knyte et minigarn. Enkelte deltakere mente at roverne fra Nord-Norge hadde fordel her. De nordnorske roverne protesterte: Vi bor i byer og driver ikke mer med garnfiske enn folk i byer sørpå!

ROVERING 100 ÅR

MYE moro!

Roverne bretter opp ermene og trår til med dugnad, leirbygging og som stab på leir og andre arrangementer, både i og utenfor egen gruppe. Mange rovere har lederoppgaver og andre verv i gruppa, i kretsen eller i korpset.
I forbundets ulike nettverk er de en stor og viktig drivkraft innenfor blant annet friluftsliv, beredskap og kommunikasjon. I tillegg finnes det mange andre morsomme og utfordrende aktiviteter, både nasjonalt og internasjonalt, som du bare får være med på som rover: Roverstevnet, roverfemkamp, Roverway, World Scout Moot, eget roverprogram på landsleir og mye mer.
Rovering er noe for seg selv!

FOTO: HANNE K. LYBEKK

Rovere på påskeleir.

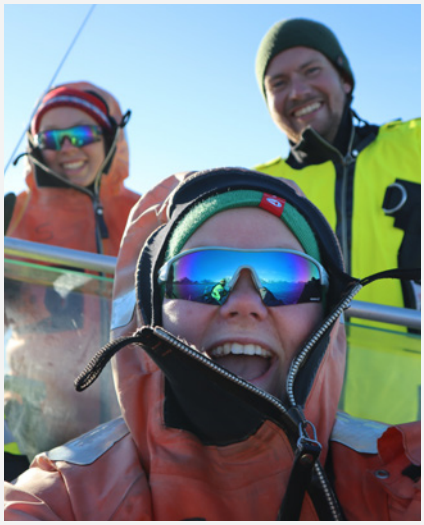

FOTO: EMILIE KALVATN

Dugnadsleir Svalbard 2018.

FOTO: TROND A NORDBY

Arbeidsleir Nord 2017

FOTO: ANDERS NORDBY

Med elg og sofa på skitur. Noen tar sofaspeidingen på større alvor enn andre!

ROVERING 100 ÅR

TEKST: HANNE K. LYBEKK, REGINE SKOGMO GRØTTE, TUVA MOHOLDT | **FOTO:** HANNE K. LYBEKK

Festen fortsetter!

Når mørke kvelder kommer, og månen står akkurat der den skal stå, da er det duket for fest på roverstevnet i Hønefoss!

Selvfølgelig skal det feires når rovere samles der i november. Rovere fra store deler av landet kommer for å oppdage byen, skogen og nye venner. Vi forventer god stemning og mye moro, spesielt siden det er så mye å feire!

Men hvis du dessverre ikke kommer på Roverstevnet, er det viktig å feire de små tingene i hverdagen også. Husk at favorittmaten din til middag, fint vær og god tid, er ting vi også må sette pris på og feire. En dessert over bål er en hel liten fest i seg selv!

FOTO: MARIE LYNNE SKJÆGGESTAD

En ny vri på S´mores

S'mores er søtt og godt og kanskje enda bedre med denne vrien?

Av Marie Lynne Skjæggestad

INGREDIENSER

(nok til et roverlag):

- 200 g Melkesjokolade
- 1 pakke Marshmallows
- 1 pakke Mariekjeks

UTSTYR:

- Stekepanne
- Noe å løfte stekepanna med
- Ved, og det du ellers trenger til et bål
- Vann

SLIK GJØR DERE:

1. Tenn bål, og få glør.
2. Knekk sjokoladen i biter, og fordel jevnt utover i stekepannen. Dander marshmallowsene over sjokoladen.
3. Legg to solide vedkubber parallelt på bålet, og sett pannen oppå kubbene, slik at pannen har avstand til glørne.
4. Pass godt på pannen hele tiden, sjokoladen kan kjapt brenne seg. Hvis glørne er for varme, hell litt vann på dem, da går temperaturen kjapt ned.
5. Ta en mariekjeks, og dypp den ned i pannen og kos dere.

Bon appétit!

TEKST: HANNE K. LYBEKK | **FOTO:** MARKUS FAGERHOLT

Bursdagskake på tur

Mål: F-4, L-5

Du har sikkert vært på en tur eller leir der noen har bursdag. Kanskje du har hatt det selv, og var du heldig, fikk du kake!

Noen tar saken i egne hender, de ordner kake selv. Var du på roverfemkampen i år, så du kanskje Knut Inge Øien Hovin (26) fra Skår speidergruppe, da han serverte bursdagskake fra stekepanna.

INSPIRASJON

– Da jeg var på Fossekallen (et av NSFs fantastiske friluftslivs- og lederkurs, red. anm.), møtte jeg mange spennende mennesker. Hun ene jeg snakket med, fortalte om en tradisjon de har i roverlaget: Den som har bursdag, lager kake. Etterpå fikk jeg være med på denne tradisjonen, vi feiret bursdagen hennes. Jeg har vært med på femkamp èn gang tidligere, da ble kaka laget på forhånd. Men den jeg lagde denne gangen, er en tro kopi av bursdagskaka jeg lærte å lage på Fossekallen.

– Resultatet ble bra, og det var akkurat nok til dem jeg hadde lovet et stykke, pluss noen ekstra, forteller Knut Inge fornøyd.

TIPS TIL KAKELYSTNE

Det kan være lurt å tilpasse kaka etter turen du skal på, vanskelige turer gjør at kaka på slutten vil smake ekstra godt. Samtidig kan en kake laget på forhånd også lett bli flat i sekken, så pakk den godt inn. Det finnes også mange oppskrifter på kake laget på bål, for eksempel i Speiderbasen.

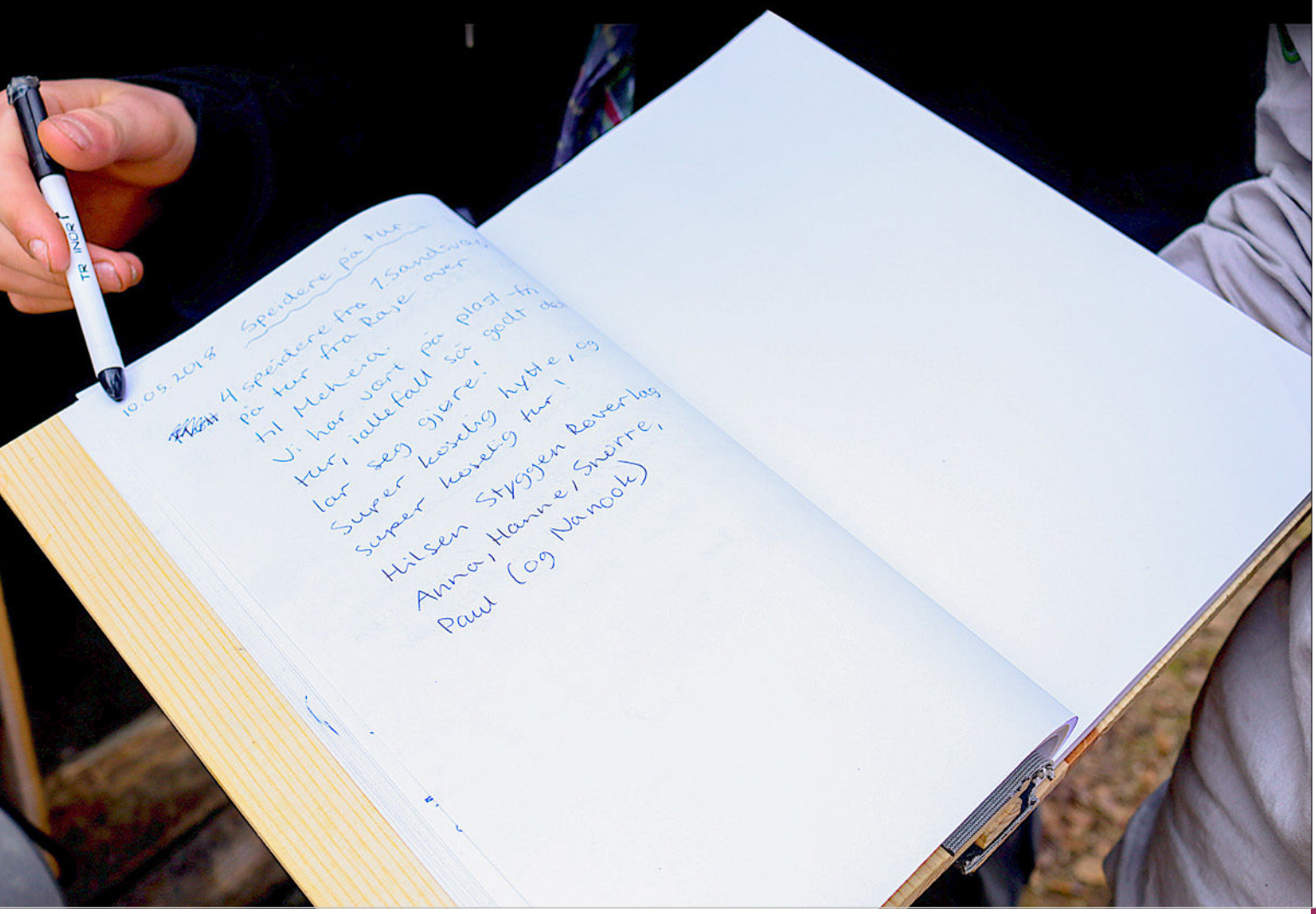
Eventyrene er der ute, det er turkakene også!

TEKST OG FOTO: HANNE K. LYBEKK

Lag hyttebok selv

Trenger speiderhytta en ny bok, må du jo ikke kjøpe en ny, du kan ta i bruk det du har liggende og lage en.

En hyttebok er en gullgruve, og kan inneholde alle mulige rare historier fra speiderhytta den tilhører. Den kan sammenlignes med en minnebok, der alle som har blitt kjent med hytta skriver en hyggelig hilsen. I ettertid kan du se tilbake på da akkurat da DU var på tur, kanskje finner du også hilsener fra noen andre kjente i boka?

Mål:
S-8, K-7, 9

Slik kan du lage en hyttebok:

MATERIALER

- 2 Plater/planker
- Div. verktøy – sandpapir, linjal eller tommestokk, sag, hammer, blyant, drill m/bor
- 4 skruer, muttere og skiver
- 1 remse lær eller annen solid tøybit (for eksempel olastoff)
- 10 nagler (ev. solide tegnestifter)
- Hobbylim
- Mest mulig ubrukte ark fra en gammel notatblokk eller -bok

Ta motivasjonsmerket Gjenbruk!

Finn et par plater, vi fant en skapdør som skulle kastes, og brukte to av platene fra den. Kapp dem til i størrelsen du ønsker. Et A4-ark har målene 21x29,7 cm, og vi har derfor laget vår bok 2–3 cm større på hver side. Disse blir for- og baksiden til hytteboka. Puss overflatene med sandpapir, da får de en jevnere overflate og blir enklere å dekorere senere.

Nå har du to like plater klare. Finn frem et ark, gjerne med hull i, og marker hvor festene til arket skal stå. Bruk drillen for å lage hull til skruene, og skru disse på plass. Fordelen nå, er at du kan legge til og skifte ark som du ønsker, slik at boka du lager kan brukes lenge.

Mål opp stoffet, det bør rekke 3–4 cm inn på hver plate, og ha 5 cm imellom platene, slik at du kan åpne og lukke boka. For å feste stoffet til plata, bruker vi både lim og nagler. Fordel naglene jevnt utover den ene langsiden på hver av de to platene, og marker med blyant hvor de skal festes. Så borer du et lite hull for hvert merke, stort nok til at du får presset naglen igjennom senere.

Legg et tynt lag med lim ytterst på langsiden av stoffremsa, og press mot platen. For å holde stoffet enda bedre på plass, presser du naglen igjennom stoffet og hullet du laget tidligere. Snu så forsiktig om, slik at platen holder alt nede, og bøy naglene inntil treverket. Gjenta på plate nummer to, pass på å ikke treffe skruene du satte i.

Lag hull i arkene, og sett dem inn i boka. Hvis du ønsker, kan du også lage en lås på boka.

Da gjenstår det bare å pynte boka, slipp kreativiteten løs!

#speiding

Hver uke er tusenvis av småspeidere, speidere og rovere med på mange forskjellige morsomme aktiviteter. Her er bilder som speidere over hele landet har delt med oss på Instagram med emneknaggen *#speiding*.

@kaorline2345

@annetrine1

@2minelove

@kristinuvramsli

@brekkenspeidern

@camilladaae

@brottum_speidergruppe

@larstr95

@markentog

@karikm

@nadderudspeidergruppe

@kretsleir2019

@reginesg

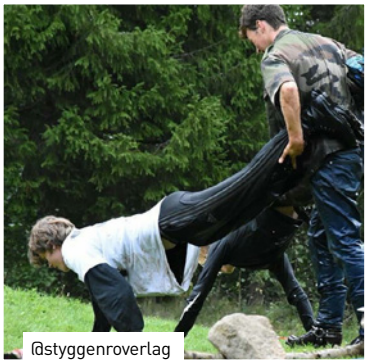

@roverlenny

@sykkelstian

@speidersport

@speidersport

@styggenroverlag

@sschytz

@Andreas Bjørndalen

@tastakmspeider

@speidersport

@nadderudspeidergruppe

@vigdisprois

@odahas

@speidersport

@vic2riasj

TEKST OG ILLUSTRASJON: KSENIA SAZONOVA

Har du synspunkter på dette, eller er det noen bestemte temaer innenfor speiderledelse som du vil lese mer om i Speideren?

Vi vil gjerne høre fra deg! Send en e-post til nsf@speiding.no.

Huskeliste for trygt lederskap

Hvordan definerer vi trygt lederskap? Og hvordan kan hver av oss best mulig bidra til at speideren er et trygt sted å være for barn, unge og voksne

Speiderarbeidet er variert og allsidig, men uansett aktivitet eller aldersgruppe, vil vi at alle skal oppleve speideren som en trygg arena for utvikling. Med dette mener vi en arena hvor barn kan være barn, hvor alle kan tørre å være seg selv, og hvor ingen skal måtte tåle krenkelser.

Speiderlederen er nøkkelpersonen i dette arbeidet. Som speiderleder utgjør du faktisk en forskjell i andres liv, og det er viktig at denne forskjellen er positiv. Derfor har vi laget en huskeliste som handler om hvordan du kan være en trygg leder for speiderne dine, og en trygg medleder for de andre lederne. Lista er resultatet av et samarbeid hvor mange har gitt gode innspill.

Det er ikke sikkert du kjenner deg selv igjen i alle punktene på lista, men dette gjør deg ikke automatisk til en utrygg leder. Huskelisten er noe å strebe etter, samtidig som den skal sette i gang noen tankeprosesser hos deg som leser den. Bruk punktene nedenfor som et utgangspunkt for refleksjon rundt rollen din som leder og den trygge voksne. Du kan gjerne reflektere i det stille, men punktene kan godt være temaer for leirbålsprat sammen med andre ledere

Trygt lederskap er ETTER BESTE EVNE å

- gå foran med et godt eksempel, og huske at du er et forbilde både på og utenom speidermøtene
- være en tydelig voksen, og ta tak i dårlige holdninger – både andres og egne
- «se» alle, og forstå at alle har forskjellige følelser, behov og personlige grenser
- behandle alle rettferdig og med respekt, og reagere på krenkende eller diskriminerende atferd
- ha et åpent sinn, og tørre å snakke om utfordrende temaer
- ta deg tid til samtaler når barn/ungdommer vil prate, og ta betroelser på alvor
- respektere andres privatliv, og ha en god balanse mellom nærhet og avstand i speiderrelasjoner
- være oppmerksom på uforklarlig eller forandret atferd hos barn og unge, og handle hvis du har mistanker om fysiske eller psykiske overgrep
- sørge for at speideraktiviteter gjennomføres på en trygg og forsvarlig måte

En trygg leder UNNGÅR å

- bevisst eller ubevisst favorisere eller ekskludere noen
- bruke aktiviteter og ritualer som kan oppfattes som fornedrende
- bruke harde disiplineringstiltak eller la sinnet sitt gå ut over andre
- havne i situasjoner som kan bli mistolket av andre
- spre rykter, baksnakke noen eller komme med tvetydige, truende eller spydige kommentarer
- påtvinge noen nærhet eller på andre måter misbruke sin maktposisjon som leder, voksen eller tillitsperson

Hvis noe er ugreit

Norges speiderforbund har retningslinjer for håndtering av uakseptabel oppførsel. Formålet er best mulig å sikre en tydelig, klar og ryddig håndtering av grenseoverskridende seksuell atferd, trakassering og vold. Både frivillige og ansatte har en plikt til å følge opp situasjoner vi blir kjent med i eller utenfor forbundet. Tommelfingerregelen for den som får vite om, eller som fatter mistanke om, slike hendelser er motta – ivareta – vurdere – varsle.

Retningslinjene finner du på speiding.no, under Om oss.

Handlingskort

FASIT HODEBRY SIDE 18

Fantastiske dyr – fleip eller fakta?

1. Sebraen kan ikke gå baklengs. FLEIP
2. Øyet til strutsen er større enn hjernen dens. FAKTA
3. Et voksent neshorn bæsjer nesten 50 kilo hver dag. FAKTA
4. Oksen blir sint hvis den ser noe som er rødt. FLEIP
5. Otere holder hverandre i forlabbene når de skal sove. FAKTA
6. Lemen kan bli så sinte at de sprekker. FLEIP
7. Huden til en isbjørn er svart. FAKTA
8. Elefantunger kan bruke snabelen sin som smokk. FAKTA
9. Blekkspruten har tre hjerter. FAKTA

Finn dyrene og fuglene!

T	F	I	P	A	P	E	G	Ø	Y	E	I	M	P	K	A	T	T
E	L	E	F	A	N	T	L	R	D	P	G	I	R	A	F	F	O
K	A	N	P	R	V	L	P	N	D	M	P	H	D	F	B	R	I
A	G	R	I	S	A	Ø	S	F	U	K	A	N	I	N	N	O	S
U	G	T	G	K	S	V	A	L	E	S	N	L	U	E	A	S	K
G	E	F	G	V	Å	E	T	I	B	I	D	Ø	V	I	L	K	R
L	R	A	S	T	P	K	R	Å	K	E	A	T	H	E	S	T	Å
E	M	K	V	M	L	A	V	T	I	G	E	R	T	H	K	Æ	D
K	U	W	I	E	R	N	G	D	S	J	B	E	S	E	L	V	Y
N	S	B	N	E	S	H	O	R	N	S	R	V	K	R	T	T	R

TEKST: ROALD HØVRING OG KIRVIL KAASA | **FOTO:** DAVID BELLUZ/FLYKTNINGHJELPEN

SPEIDER-AKSJONEN 2019

7 ting ungdom på flukt sliter med

Neste års speideraksjon går til barn og ungdom som har flyktet til Tanzania fra Burundi og D. R. Kongo. Det er april som er aksjonsmåneden, sett av tid i terminlista nå.

Ungdom på flukt mangler mye, og framtiden deres er veldig usikker, men på mange måter likner de likevel på ungdom flest. De ønsker seg de samme tingene, som å være med venner og familie, gå på skole, bli forelsket og drive med fritidsaktiviteter. De ønsker seg muligheter, utdanning, arbeid, og de ønsker å være en del av noe. Problemet er at de har en utrygg og uforutsigbar hverdag. De får ansvar som hører til voksenverden, de er ofte alene, de mister skolegang, venner og veldig ofte muligheten til å planlegge sin egen fremtid. De blir sjelden rådspurt, ofte oversett, og får ikke være med på å bestemme over ting som angår dem.

 # 1. PROBLEMER MED Å SKAFFE SEG PAPIRER SOM SIKRER DEM RETTIGHETER
Ungdom på flukt har ofte mistet ID-papirene sine og kan ikke bevise hvem de er. De bruker mye tid og ressurser på å skaffe seg nødvendig dokumentasjon fra FNs høykommissær for flyktninger og/eller lokale myndigheter. Dette fører ofte til at de mister retten til utdanning, arbeid eller asyl.

 # 2. NEKTES VIDERE UTDANNING
Som ungdom flest har ungdom på flukt gått på skole og tatt en utdannelse. De har imidlertid problemer med å få godkjent kvalifikasjoner de har med fra hjemlandet. Dette gjør det vanskelig eller umulig å studere videre eller sikre seg en formell utdanning.

 # 3. DISKRIMINERING, RASISME, FREMMEDFRYKT OG KULTURKRÆSJ
Ungdom på flukt opplever diskriminering, rasisme og fremmedfrykt, de blir marginalisert og lever ofte ufrivillig isolerte liv.

 # 4. NEKTES ARBEID
Ungdom på flukt ønsker å jobbe fremfor å være avhengig av nødhjelp. Mange blir frustrerte over de begrensede mulighetene de har for å finne arbeid og forsørge seg selv.

 # 5. UTSETTES FOR DISKRIMINERING OG VOLD
Som annen ungdom diskrimineres også ungdom på flukt på bakgrunn av kjønn og seksuell legning. I tillegg utsettes de for vold, tvangsekteskap, seksuelle overgrep og voldtekt.

 # 6. NEKTES HELSETJENESTER OG PSYKOSOSIAL STØTTE
Ungdom på flukt mangler helsetjenester. Dette gjelder i stor grad seksualrådgivning og helsetjenester spesielt tilrettelagt for unge, samt psykososial hjelp.

 # 7. MANGLER SIKKERHET, TRYGGHET OG BEVEGELSESFRIHET
Ungdom på flukt mangler trygghet, sikkerhet og bevegelsesfrihet på grunn av fremmedfrykt og problemer med å fremskaffe ID-papirer. Mange utsettes for trakassering fra politiet, arrestasjoner og fengsling.

NRC
FLYKTNINGHJELPEN
NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

Hva er Speideraksjonen?
Speideraksjonen er en årlig innsamlingsaksjon som foregår hele april. Norske speidere samler inn penger til ett eller flere av Flyktninghjelpens prosjekter for barn og unge på flukt.

Hva går pengene til?
Pengene fra Speideraksjonen 2017 og 2018 har gått til yrkesopplæring for enda flere ungdommer i Adjumani og Arua nord/nord-vest i Uganda.

– Ungdom får trygge rammer for utdanning og vi legger til rette for at de kan delta på Flyktninghjelpens programmer, forklarer teamleder kampanje Stian Ringdal Abrahamsen i Flyktninghjelpen. – Det vil si barnepass for unge mødre, tilgang til mat på skolen og informasjon til lokalsamfunnet om programmene og mulighetene for de unge.

De vanligste yrkene er motorsykkelmekaniker (motorsykkel er mye brukt som transportmiddel, derfor er det stort behov for det), frisør, IT-tekniker, snekker, murer og kokk.
– De unge får tett oppfølging og i tillegg gir vi mer tradisjonell undervisning, som skriving og lesing, når det er nødvendig.

– Når de er ferdige med våre programmer, følger vi opp med start-up-utstyr til dem som vil starte egne bedrifter og mentorordning for andre. Å følge ungdommene opp underveis og etterpå, er viktig. Slik ser vi at programmene funker og at ungdommene får utbytte av det dere og vi gir. Målet er å gjøre dem klare for arbeidslivet. Da kan de bygge seg en fremtid og forbedre levevilkårene for seg og familien, forklarer Stian.

Fredslyset

Ta motivasjonsmerket Fredslyset

Når året er nesten på sitt mørkeste, er det tid for å tenne fredslyset. Det minner oss om at fred ikke er noe man får, men noe man må arbeide med seg selv og sine medmennesker for å oppnå og bevare.

Fredslyset fra Betlehem har kommet til Norge hvert år siden 1999. Dette har skjedd gjennom et samarbeid mellom St. Georgs Gildene i Norge og speiderkretser og grupper innen Norges speiderforbund og Norges KFUK-KFUM-speidere. Fredslyset er opprinnelig tent med den evige flammen i fødselsgrotten i Betlehem. Grupper fra sør til nord i landet har fredslysmarkeringen som en vakker tradisjon i slutten av november. I år er det fredslyssamling i minneparken «Dette er et fint sted» 26. november kl 18 og fredslysgudstjeneste i Hamar Domkirke 20. november kl. 18. Det er mange muligheter til å jobbe med temaet fred i speideren, og i Speiderbasen finner du gode møteforslag for alle enheter ved å søke på Fredslyset. Opplegget er laget av St. Georgs Gildene Norge.

Fortsett med Patruljen i samfunnet!

Patruljen i samfunnet har vært en nasjonal satsing i 2018. Målet er å øke bevisstheten rundt samfunnsengasjement som en viktig del av speidingen. I løpet av året har fem innholdsrike aktivitetspakker med temaene ansvar, bærekraft, inkludering, rettferdighet og vennskap blitt tilgjengelige gjennom Speiderbasen. Pakkene gjør det enkelt for alle enheter å jobbe med samfunnsengasjement, og inneholder møteopplegg, aktivitetsforslag, seremonier, forslag til temaaktuelt prosjekt og annet fagstoff.
Når det er tid for å lage terminlista for 2019, se på innholdet i aktivitetspakkene for inspirasjon og ideer. Prosjektmerket Patruljen i samfunnet er dessuten et glimrende utgangspunkt for planlegging av aktivitet i patruljene også neste år. Vi fortsetter å gjøre verden bedre!

HEDER OG ÆRE

Vi presenterer speiderledere og andre som er blitt gjort ekstra stas på for innsatsen sin, altså de som har fått Norges speiderforbunds hederstegn og æreskniv.

HEDERSTEGN

	tildelt av:
› Ingebjørg Z. Pedersen	Lørenskog FA speidergruppe
› Vidar Ek	Lørenskog FA speidergruppe

ÆRESKNIV

	tildelt av:
› Joakim Haugnes	Misjonskirken speiderkorps

HEDERSTEGN FOR IKKE-MEDLEMMER

	tildelt av:
› Henrik Marius Kvivik	Rederi Havbraatt

SPEIDEREN FOR 50 & 25 ÅR SIDEN

TEKST: ALEXANDER VESTRUM

FOR 50 ÅR SIDEN

Vi har også mottatt klager over at det er så lite variasjon i bildemotivene i bladet. Dette er det bare du selv som kan rette på, så send oss gode svart/hvitt- og/eller fargebilder (lysbilder i ramme). Men husk at kvaliteten og motivene må være meget gode hvis de skal kunne egne seg i bladet.

Speideren 4 – 1968

FOR 25 ÅR SIDEN (Intervju med Tom Sterri, skuespiller, revyforfatter og teatersjef)

– Speideren har lært meg så utrolig mye, ikke bare dette med underholdning, men også praktiske ting, som kart, kompass og førstehjelp. En gang var det en som segnet om på scenen på «katta» (Chat Noir). Da fikk jeg bruk for munn-til-munn-metoden. Det var godt å høre at legen mente det hadde vært avgjørende for å holde liv i pasienten.

Speideren 4 – 1993

MEDLEMSINFORMASJON

Her er en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap i Norges speiderforbund.

MEDLEMSFORDELER

- Mange flotte opplevelser på møter, turer, leirer og andre arrangementer
- Unik praktisk kunnskap
- Mange nye venner
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Medlemsbladet Speideren tre-fire ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderskuta Havbraatt
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund, også utenfor Norge.

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid, er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengig av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på støtten avhenger av hvor mange medlemmer Norges speiderforbund har, det vil si medlemmer som har betalt medlemskontingenten. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelser. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og bruk riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et sekssifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen og er registrert i medlemssystemet Min speiding. Nummeret skal blant annet oppgis ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren, må du si fra til din lokale leder og/eller sende en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk.
Den finner du på Internett, på **speidersport.no**. Her finner du alt av speiderklær og utstyr, blant annet speiderdrakten.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er speiding.no.
På siden blispeider.no finner du nyttig informasjon om hva speiding er og hvor nærmeste speidergruppe befinner seg.
Følg oss gjerne også på Facebook og på Instagram (#speiding).
Mange grupper har også egne nettsider, eller en Facebook-side/-gruppe. Spør en leder i speidergruppa!

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse:
St. Olavs gate 25, 0166 Oslo
Postadresse:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

HVA SYNES DU OM SPEIDEREN?

Vi som lager bladet SPEIDEREN er opptatt av å gi deg innhold som engasjerer og inspirerer, som du kan lære noe av og hygge deg med – enten du er småspeider, speider, rover, leder eller forelder.

For å kunne oppfylle de ambisjonene, må vi vite hva slags innhold leserne våre vil ha. Vi håper du vil hjelpe oss med det!

Svar på spørsmålene på det vedlagte kortet, eller på nett, se **speiding.no/svar**, og send det til oss. Oppgir du navn og adresse, blir du med i trekningen av gavekort fra Speider-sport. Svarfrist: 1. desember.

Speiderhilsen

Kirvil
Redaktør